05

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Работніца калгасніца Беларусі

F 445

№ 1
студзень
1936 г.

т. Осіпчык — стаханаўка завода ланцугоў Галя

СТАХАНАЎСКІ ГОД

Мы жывем у вялікую эпоху—і не дзіўна, што кожны год у нашай краіне повен выключных падзей. Але год, які толькі што мінуў, з'яўляецца асабліва выдатным. Як многа ўдалося зрабіць за гэтыя 365 дзён! Як перамянілася жыццё ва ўсёй краіне!

Найбольш характэрная рыса мінулага году заключаецца ў тым, што мільёны совецкіх людзей з асаблівай рэальнасцю адчулі вынікі перамогі социялізма. Да вялікіх заваёў першай пяцігодкі, якая знішчыла беспрацоўе ў горадзе і жабрацтва на вёсцы, дадаўся цяпер хуткі рост заможнасці рабочых і калгаснікаў.

Совецкая краіна шпаркімі крокамі ідзе да багацця. У нас ужо няма недастатку ў прадуктах. Тавары хлынулі на рынак магутным струменем. Заработкі растуць. Цэны сістэматычна зніжаюцца. У сталінскіх словах — жыць стала лепш, жыць стала весялей—сфармулявана светаадчуванне мільёнаў людзей—будаўнікоў социялістычнага грамадства. Шмат давялося перанесці, не мала выцерпець, гіганцкія цяжкасці давялося перамагчы, але затое—вось яны, вынікі социялістычных перамог: створана
утная непераможная дзяржава без памешчыкаў
лістаў, без кулакоў і спекулянтаў, гаспа-
цё струменіць крыніцай, жыццё шы-
мас крута пайшло на палепшанне.
жыла такім поўнакроўным
расць, упэўненасць, апты-
нібы ўзляцелі на
стаць не толькі
чай ва ўсім
ўздыму
да

гаспадарка авалодала чоткім, упэўненым рытмам, з прарывамі скончана, развіццё вытворчых сіл ідзе наперад на ўсіх парах па роўнай, простай, шырокай дарозе социялістычнага плана. Гэта не выключае, вядома, неабходнасці самай напружанай барацьбы за падцягванне асобных галін (напрыклад, нафты і лёгкай прамысловасці) да ўзроўня, які адпавядае новым патрабаванням бурна растучай эканомікі.

Буйнейшай падзеяй года з'яўляецца ўзнікненне і шырокае развіццё стаханаўскага руху, гэтага „найбольш жыццёвага і непераможнага руху сучаснасці". Ён вядзе і, без сумнення, прывядзе нашу краіну да перамогі і ў гістарычным спаборніцтве социялізма з капіталізмам на эканамічным папрышчы.

Стаханаўскі рух, асабліва поўна і наглядна выяўляе характэрныя асаблівасці совецкага ладу, якія робяць яго новай ступенню чалавечай цывілізацыі. Кожны нанова ўзнікаючы грамадскі лад святкуе перамогу над старым, аджыўшым укладам, дзякуючы таму, што стварае больш высокую прадукцыйнасць працы. Але калі да гэтага часу перамога той ці іншай формы грамадскага ладу вырашалася найлепшай яе прыстасаванасцю да выціскання поту і крыві з народа, калі да гэтага часу справа заключалася ў суперніцтве рознастайных форм эксплаатацыі, то зараз гутарка ідзе аб спаборніцтве паміж капіталістычным грамадствам, якое стварыла тонкі апарат эксплаатацыі і социялістычным грамадствам, якое адмаўляе ўсякую эксплаатацыю.

Вялікая сусветна-гістарычная заслуга стаханаўскага руху заключаецца ў тым, што ён на справе даказаў перавагу социялізма над капіталізмам у гэтым рашаючым пытанні. Не дарма рэ-
дцы нашых стаханаўцаў успрыняты ў капіта-
чых краінах, як ашаламляючая сэнсацыя.
ты, якія ўзрываюць стары свет, пры
не можа зраўняцца з сілаю іх

човай тэхнікі, створанай
рух стаў выражэннем
адбываецца не толькі ў
асці людзей нашай краіны.
ецца героем другой пяці-
к ударнік быў героем пер-
овы тып чалавека, работнік
мадства ў поўным і літараль-
слова.
цягу некалькіх месяцаў стаха-
да ў цэнтры ўвагі ўсёй краіны.
гераіні працы сцякаюцца па за-
Маскву. З высокай крэмлёўскай
осяцца іх галасы па ўсёй краіне.
зей мысленна апладыруюць іхнім
мнай гордасці расказам аб сваіх дзі-
амогах, аб сваім надзвычайным жыцці.
цкі народ далучаецца да іх палаючых
вітання і падзякі таварышу Сталіну, які
вецкі народ па шляху перамог.
очнае майстэрства гэтых людзей, пера-
ых усе сусветныя рэкорды прадукцыйнасці
—вось іх заслуга і слава. Жыццё, поўнае
сная творчасці, натхнёнае працай на карысць

Зок-2/1844

сваёй вольнай краіны, матэрыяльна забяспечанае да поўнага пакрыцця ўсіх патрэбнасцей, даючае прастор культурнаму росту, вясёласці і радасці—вось іхні лёс. Бязмежная адданасць справе сваёй радзімы, справе соцыялізма, справе **Леніна** і **Сталіна**—вось пульс іхняга сэрца, паветра якім яны дыхаюць, ідэя, якой яны жывуць. Такі соцыялізм. Такія людзі перыяду соцыялізма.

Ліквідацыя апошняга капіталістычнага класа — кулацтва і рэшткаў эксплаататарскіх класаў карэнным чынам змяніла соцыяльнае аблічча краіны. Адзінства народа і дзяржаўнай улады, адзінства нацыі, аб чым дарэмна марылі і мараць усе буржуазныя ўрады свету, ажыццяўлёна ў Совецкім Саюзе ўрадам рабочых і сялян. Адзінства гэта—вялікі фактар гісторыі. У гісторыі бывала не раз, што развальваліся вялікія дзяржавы і знішчаліся першакласныя арміі—толькі таму, што яны не апіраліся на адзінства нацыі.

Непрымірымая супроцьлегласць інтарэсаў буржуазіі і пролетарыята—ахілесава пята ўсякай буржуазнай дзяржавы. Фашызм паглыбляе і абвастрае супярэчнасці капіталістычнага грамадства. Вось ужо канчаецца трэці год прабывання фашызма на чале ўлады ў такой краіне, як Германія. За гэты час ён не даў германскаму пролетарыяту і працоўнаму сялянству нічога, акрамя новых нястач. Адабраны нават куцыя палітычныя свабоды. Разгромлены нават рэфармісцкія прафесіянальныя саюзы. Капіталісты, гаспадары, крывасмокі і смяротныя ворагі працоўных абвешчаны „правадырамі“ прадпрыемстваў. Заработная плата рабочай сям'і ўрэзваецца ўсімі сродкамі: простым зніжэннем, звальненнем з работы жанчын, звальненнем другіх работнікаў сям'і, змяншэннем колькасці рабочых дзён ў тыдні, нарэшце, ростам дарагавізны. У краіне мала прадуктаў, і Берлін ужо быў сведкай галодных бунтаў. Крывавы тэрор пануе з ранейшай сілай. Не праходзіць дня, каб не паміралі ад катаванняў альбо пад сякерай ката, лепшыя людзі германскага народу, рэволюцыйныя барацьбіты.

Што можа заслужыць такі лад у рабочых і сялян, акрамя нянавісці і праклянцяў? Да чаго акрамя вайны можа прывесці краіну такая ўлада? І чым гэта вайна можа скончыцца, як не паражэннем і разгромам, калі яна будзе накіравана супроць такой краіны, як СССР, які моцны не толькі першакласнай тэхнікай, але і адзінствам усяго народу, несакрушальнай яго згуртаванасцю вакол сваёй партыі і ўрада, вакол свайго правадыра.

Новы год Совецкая краіна сустракае з цвёрдай упэўненасцю у тым, што ён прынясе ёй яшчэ больш бліскучыя перамогі, чым мінулы год. Гэта будзе год барацьбы за заможнае жыццё для мільёнаў людзей. Гэта будзе год барацьбы за багацце прадуктаў і усяго, чым красно жыццё людзей. Гэта будзе год поўнакроўнага соцыялістычнага працвітання. Гэта будзе стаханаўскі год. З новым годам, таварышы!

(Перадавая „Праўды“).

НОВАГОДНІЯ НАСТРОІ

Т. Кляшторны

Гадзіна... Адзін толькі стрэлкі абход—
І круг замыкаецца... Пройдзены год.
Ляцім мы да новай вяршыны святла,
Яшчэ адна складка на твары лягла,
Яшчэ адзін волас упаў з галавы.
Змяніў вартавога другі вартавы.
І варта на месцы... І новы прыбой
За шчасце мільёнаў грыміць над зямлёй.
Мы гэтае шчасце з падводных глыбінь,
Са ўсіх неабсяжных і гор і раўнін
За год—за адно вокамгненне зямлі
Наперад на сотні гадоў узнялі.
Яднялі мы воды: з ракою раку,
І мора да мора цягнула руку.
Знаходзілі ў бруднай балотнай вадзе
І маманта косці і душы людзей.
Мы іх узнімалі з глыбокага дна...
Зарыта ў падушку сляза не адна
Ад творчае мукі ў кіпучым баю,
Схапіўшы за горла няўдачу сваю.
Падводнік, шахцёр, інжынер і паэт
Раджалі вялікую славу на свет.
І болем сціскалася сэрца, калі
Змяёй зацяжарыўшы сметнік зямлі,
Радзіў нам злачынства агіднейшых спраў,
Наш Кіраў ад кулі зладзейскай упаў.
Змяіныя гнёзды мы знішчым вакол
У багну забіўшы асінавы кол.
Мы чуем, як порах вайны падпаляць
Крывавая лапа паўзе да граніц.
І ўсе мы на варце, мы пойдзем ў бой.
За мір і за шчасце радзімы сваёй.
Мы пільна, мы Сталіна зорка глядзім,—
Сто семдзесят свеціць мільёнаў у ім.
Адзін толькі вецер ля нашых граніц
Без візы, без пашпарту можа хадзіць.

Дзяржаўная бібліятэка БССР імені Леніна

БАЛ-МАСКАРАД

Роўна а 12 гадзіне, калі маскоўская радыёстанцыя імя Комінтэрна прывітала ўсіх працоўных з новым годам, паднялася заслона. На сцэне пад снапамі бліскучых электрычных праменняў стаяла маладая дзяўчына—камсамолка ў матроскай форме. Застыўшы нібы статуя, яна спыніла свой погляд на макеце велізарнага гадзінніка, які абвяшчаў аб тым, што ў гэты зал, як і ў мільёны другіх дамоў, клубаў, цэхаў нашай неабдымнай краіны, прышоў новы, самы юны, самы бадзёры, самы малады 1936 год. Прышоў, каб упісаць яшчэ адну гераічную незабыўную старонку ў кнігу нашых вялікіх і малых, але аднолькава слаўных спраў.

Госця—новы год—сустрэлі ўрачыста. Сотні маладых галасоў у гонар яго праспявалі „Інтэрнацыянал“. А потым пачалася задорная і захапляючая весялосць.

Лёгка збегшы са сцэны, маскі змяшаліся з натоўпам. У маладым шахцёры з адбойным малатком у руках ніяк не пазнаць 45-гадовага харчавіка **Маклашэўскага**, а ў гэтай дзяўчыне, схаваўшай свой твар пад маскай, ніхто не прызнае вядомую **Геру Хадасевіч**—парашутыстку і адважную фізкультурніцу.

Масак і касцюмаў шмат... Апрануючыся ў бухарскія касцюмы, у шырокія украінскія шаравары, харчавікі нібы дэманструюць магутную непарыўную дружбу народаў СССР.

Асаблівае захапленне выклікаў багата ўбраны касцюм, аздоблены этыкеткамі цукерак, якія выпрацоўвае кандзіцерская фабрыка „Комунарка“.

— Паглядзіце, якія ўбранні! Лепшыя краўцы абшывалі стаханавак і стаханаўцаў. Плацці з крэпдэшыну, касцюмы з дарагога сукна.

Сапраўды надзвычайны бал-маскарад стаханаўцаў фабрыкі „Комунарка“. У госці да харчавікоў на радасную зіяючую шчасцем сустрэчу новага года прышлі паэты, заслужаныя артысты, рэжысеры.

Клуб імя Сталіна зрабіўся непазнавальна ўтульным. Усё заклікае да весялосці. І чучала касалапага „Мішкі“, якое пастаўлена каля ўваходу, і тысячы рознакаляровых стужак, якія звісаюць са столі.

А над усім гэтым усмешка з партрэта правадыра—вялікага Сталіна, самага блізкага і самага роднага, які нібы прысутнічае тут.

„Жыць стала лепш, таварышы. Жыць стала весялей“.

І сапраўды вясёласць б'е струменем.

Сумаваць няма калі. Вось зацейнік павёў у скокі. І дырэктар фабрыкі, і сакратар парткома, і дзяўчаты—загортвальніцы, і рэзчыцы—усе бяруцца за рукі. У такт гучных ладоў гармоніка яны то прысядаюць, то імчацца ў карагодзе, то затрымліваюцца на месцы.

Зацейнікі захапляюць. Выдумка за выдумкай. Смех, радасць на тварах.

Ды і як не весяліцца? Што можа нахмурыць твары? Якія прычыны могуць выклікаць дрэнны настрой? Няма такіх прычын у харчавікоў, як і ў мільёнаў другіх рабочых нашай радзімы, бо жыццё прыгожае, выключна добрае.

Паштальёны, апранутыя па ўсіх правілах, хутка распаўсюджваюць сярод гасцей свежы нумар шматтыражкі фабрыкі „Комунарка“. З газеты вы даведваецеся, што дзякуючы стаханаўскаму руху зарплата рабочых да канца года ў сярэднім узнялася на 152 проц. Такія цукерніцы, як **Зянькова**, пачалі замест 120 руб. у месяц зарабляць 300 рублёў.

Як-жа не весяліцца стаханаўцы **Фіш**, калі „радавацца можна толькі ў краіне социялізма, дзе праца з'яўляецца ганаровай справай, дзе жыць весела, добра і лёгка“. Так піша яна ў фабрычнай газеце. І гэта разам з ёй паўтараюць сотні другіх ударнікаў фабрыкі, лічучы, што „сіла нашага шчасця ў адданасці партыі, рабоце, вытворчасці“—чытаем мы ў пісьме старшай загортвальніцы т. **Сіндлер**.

І таму ў зале ніхто не сядзіць на месцы—усе танцуюць, гуляюць, пяюць.

А вось „прылавак пытанняў“. Тут віктарына літаратурная і вытворчая.

— Хто такі **Андрэ Жыд**?

— Чаму прысвечана аповесць „Дрыгва“?

Адказваць згодна правіл павінен адзін, але ніяк не ўтрымацца—цэлы хор дае выразны правільны адказ.

Каля „прылаўка пытанняў“ ажыўленне і весялосць.

А ў зале канцэрт рабочай самадзейнасці. Удзельнічаюць дарослыя і дзеці. 12-гадовы **Міша** бойка танцуе чачотку. Балерыны з загортвальнага аддзялення фабрыкі з агеньком скачуць матлёт. Іграе струнны аркестр, спяваюць салісты.

У зале, убраным прыгожымі стужкамі,—джаз. Лётчыкі, паэты, артысты, студэнты, вакуум-апаратчыкі, брыгадзіры—у парах з карамельшчыцамі, загортвальніцамі то плаўна і павольна выконваюць складанае па танго, то круцяцца ў вальсе.

Ужо даўно наступіў 1936 год, ужо ноч падыходзіць да канца, а ў зале па-ранейшаму б'е невычарпальны струмень весялосці.

Е. Садоўскі.

Жыць стала лепш, таварышы. Жыць стала весялей. А калі весела жывецца, работа спорыцца.

(*Сталін.*)

РЭКОРД ГАБРЫЕЛАВАЙ

1931 год. Год поспехаў і перамог будаўніцтва на ўсіх франтах. У гэты час 15-гадовая дачка муляра **Габрыелава** прышла ў ФЗВ друкарні імя Сталіна. На ФЗВ ўскладалася задача — забяспечыць наборны — вядучы цэх прадпрыемства кваліфікаванай рабочай сілай. Пачаліся дні вучобы і працы. З самага пачатку было відаць, што Габрыелава добра асвойвае наборную справу. Неаднаразова на яе прыкладзе інструктары вучылі другіх вучняў.

Скончыўшы ФЗВ у 1933 годзе разам з другімі вучнямі прышла яна ў наборны цэх. Яшчэ тады старыя рабочыя друкарні адзначылі работу Габрыелавай, як адной з лепшых маладых работніц.

Пачынаючы з 1-га снежня 1935 года, Габрыелава ўключылася ў стаханаўскі рух і пачала працаваць новымі метадамі. Хутка яна пачала перавыконваць нормы, даючы штодня ўсё больш і больш літараў набору. Неўзабаве яна дабілася рэкорднай нормы, набраўшы за дзень 26.142 знакаў—207 проц. дзённай нормы. Лічба 26.142 з'яўляецца рэкордам усебеларускім і усеукраінскім.

Вось што Габрыелава расказвае аб сваёй рабоце:

— Калі я прачытала ў газетах і прапрацавала даклад нашага любімага правадыра таварыша **Сталіна** на нарадзе стаханаўцаў і выступленні саміх стаханаўцаў, мне захацелася працаваць такімі-ж метадамі. Раней я, як і многа нашых рабочых, была занята некалькімі другараднымі працэсамі работы (разбор касы, вязка гранак, адцісканне іх і іншае). Зараз гэтым я не займаюся. Гэту работу выконваюць менш кваліфікаваныя рабочыя. Акрамя таго, газетную гранку зачастую прыходзіцца набіраць рознымі шрыфтамі, а гэта звязана з лішняй тратай часу на непатрэбную беганіну. Каб унікнуць такой беганіны, наш майстар тав. **Атлас**, раздае нам арыгіналы напярэдадні рабочага дня.

Тав. Габрыелава.

Я ўвесь час імкнуся працаваць плаўна, стараюся скараціць лішнія рухі. Пераносячы літары з касы ў вярстатку, не перакручваю іх у пальцах, уважліва наглядаю за тым, як яны ляжаць у касе. Шмат мне дапамагло ў паспяховай рабоце тое, што я прызвычаілася набіраючы адначасова чытаць тэкст у гранцы.

— Некаторыя таварышы могуць падумаць, што пры такой рабоце я стамляюся. Гэта зусім няверна. Я сябе адчуваю нармальна і добра.

Разам з Габрыелавай ФЗВ скончыла і яе падруга **Раскіна.** Разам прышлі яны ў наборны цэх і разам працуюць ужо тры гады. Але Раскіна ў рабоце заўсёды адставала ад Габрыелавай. Яна не выконвала тэхнічнай нормы і давала дрэнную якасць прадукцыі. Зараз гэта засталося ў мінулым. Габрыелава шляхам спаборніцтва з Раскінай, шляхам перадачы вопыту сваёй работы, моцна уздзейнічала на Раскіну. Яна ўжо не на многа адстае ад сваёй падругі, таксама з'яўляецца стаханаўкай і набірае 22.000 літараў у дзень.

— Не так даўно на кватэры тав. Габрыелавай адбылася сустрэча стаханаўцаў наборнага цэха з трохкутнікам друкарні. У таварыскай гутарцы, бацька і брат Габрыелавай расказалі аб тым цяжкім становішчы, у якім яны жылі да рэвалюцыі.

— Толькі совецкая ўлада, — гаворыць стары, дала мне магчымасць вучыць сваіх дзяцей. Старэйшы сын, які таксама быў муляром, скончыў інстытут і працуе аспірантам у БелАН. Малодшы сын — Грыша вучыцца ў 8 класе 21 школы.

З гонарам бацька паказвае на сцяне партрэт правадыра комуністычнай партыі тав. **Сталіна,** які намаляваў Грыша.

Дачка таксама вучыцца ў вячэрняй школе па падрыхтоўцы ў інстытут. Яна ў мяне стаханаўка і я стараюся ад яе не адстаць. Хаця я ўжо стары, але заключыў з дачкой дагавор і думаю ад яе не адстаць.

Наша соцыялістычная радзіма кожны дзень нараджае тысячы герояў. Комсамолка Габрыелава адна з іх. Яна вядома не толькі сярод рабочых друкарні імя Сталіна, але і сярод усіх паліграфістаў БССР, як лепшая стаханаўка, выхаваная ленінскім комсамолам.

Н Фідлер.

Менск.

Ланцугі Галя не парвуцца

— Тав. Крыгель, чаму да гэтага часу ў нас няма канькоў?— абураючыся запытала Ольга **Осіпчык.** Абурэнне зусім абгрунтаванае. Зіма даўно ўступіла ў свае правы. Каток на «Дынамо» адчынен і хочацца Ольге ў вольны час разам са сваімі таварышамі пакатацца на каньках. І тут, як і на рабоце, паспаборнічаць на першынства.

Спаборнічаць з Ольгай не лёгка. Заўсёды дысцыплінаваная і акуратная ў рабоце, яна прыкладна сумяшчае вялікую колькасць і добрую якасць выпускаемай прадукцыі. Інакш і не можа быць, здаецца Ольге, токар яна ўжо не малады. Пяты год працуе па гэтай спецыяльнасці.

Любіць Ольга свой малы такарны станок, які зіяе чыстатой, любіць кожную дэталь, якая выходзіць з-пад яе рук, любіць сваю спецыяльнасць Яна не забывае, што стаць токарам і абавязкова па металу, яе мара яшчэ з дзяцінства. Мара гэта збылася без асаблівых цяжкасцей. Такава наша соцыялістычная радзіма, у якой кожны можа выбраць прафесію, якая яму падабаецца, у якой мары кожнага працоўнага ажыццявімы.

На запытанне ці з'яўляецца яна стаханаўкай, Ольга скромна адказала:

— Я стаханаўка, але павінна працаваць яшчэ лепш. Чытаю газету і бачу, што многія токары мяне абганяюць.

Ольга разам з другімі стаханаўкамі цэха ўжо дабіліся таго, што токары вызваліліся ад падсобных работ, што работу майстар, раней падрыхтоўвае, што не прыходзіцца бегаць за нарадамі. Яна дабілася выканання штодзённай нормы на 200—210 проц., але Ольга не зазнаецца. Працаваць яшчэ лепш — вось якое патрабаванне прад'яўляе яна сабе.

Майстар цэха **Рапапорт** і лепшы стаханавец завода тав. **Выхота** вельмі цёпла адзываюцца аб рабоце **Осіпчык.**

Яна час лічыць не мінутамі, а секундамі, як сапраўдная стаханаўка,—гавораць яны.

Як багата і разнастайна жыццё Ольгі! Работа на вытворчасці, добры заработак, які забяспечвае ёй заможнае жыццё, вучоба ў вячэрняй школе, грамадская работа, вясёлы і здаровы адпачынак ў кіно, тэатры, на стадыёне. Гэтым запоўнены дні і вечары Ольгі.

Па норме за дзень Ольга павінна зрабіць 9 пуансонаў. Але да гадзіны дня гатовых было ўжо 13. Засталося тры гадзіны. Ольга бачыць — сёння пуансонаў будзе больш чым учора і блакітныя вочы яе бліскаюць шчасліва. Пуансоны — гэта дэталь для прабіўкі ланцугоў Галя, якія пойдуць для камбайнаў. Іх трэба зрабіць, як мага больш і безумоўна на «выдатна».

Ланцугі Галя не будуць ірвацца,—так адказалі стаханаўцы завода на прамову любімага правадыра таварыша **Сталіна** на нарадзе камбайнераў, так адказала і стаханаўка Ольга **Осіпчык.**

Шыфрына.

Менск, завод ланцугоў Галя.

Стаханаўка Паша

Арцёмчык Паша на заводзе «Фарбацвет» працуе нядаўна. Рабочыя яшчэ ўспамінаюць, як яна прышла на работу пужлівай дзяўчынкай. Папрацаваўшы трохі, Паша пазнаёмілася з работніцамі і запісалася ў школу малаграматных.

Спачатку ёй работа на заводзе здавалася цяжкай. Яна нават не магла выканаць сваёй нормы — насыпаць 30 бочак фарбы ў дзень. Так было. Але Паша не ўнывала. З кожным днём яна адчувала, што работа нібы лягчэе і яна стала перавыконваць сваю норму. Давала ў дзень 40 бочак, потым 50, 60, а цяпер дае 67 бочак фарбы ў дзень.

А калі Пашу просяць расказаць, якім шляхам яна выконвае сваю норму на 223 проц., яна скромна адказвае:

— Дабілася я гэтага вельмі проста. Свой рабочы дзень стараюся скарыстаць так, каб ні адна хвіліна не прапала дарэмна. На работу я прыходжу заўсёды за 10—15 хвілін да гудка. За гэты час я атрымоўваю з кладоўкі паперу для абвёрткі бочак і наклейкі. А працаваць я пачынаю разам з усімі. Каб не было затрымак у рабоце, я уперад раблю наклейкі і абвёртваю паперай столькі бочак, колькі мне патрэбна насыпаць да перапынку. Абвярнуўшы бочкі, я насыпаю іх фарбай, утрамбоўваю, узважваю і перадаю іх бондару, які тут-жа ўстаўляе у бочкі дно. І так да перапынка. Пасля абеда я працую таксама, як і з ранку.

Арцёмчык Паша любіць не толькі працаваць па-стаханаўску, але весела і культурна правесці вольны ад работы час. Тры дні ў тыдзень яна аддае на ліквідацыю сваёй малаграматнасці. Вывучае новыя рэволюцыйныя песні.

На заводзе Паша лічыцца знатным чалавекам. У дні Кастрычніка за высокія паказчыкі ў рабоце яе прэміравалі 100 рублямі. Пашу ведаюць усе рабочыя завода, як лепшую стаханаўку.

Клачкоў.

Лоеўскі раён.

У сям'і стаханаўкі

5-га снежня па фабрыцы хутка разнеслася вестка аб пераіменаванні фабрыкі «Дзвіна» ў Віцебскую ільнопрадзільную фабрыку імя таварыша **Кагановіча.**

Гэта вестка была самай радаснай для рабочых. На мітынгу адзін за другім выступалі рабочыя і работніцы. Усе яны казалі аб тым, што патрэбна найхутчэй вывесці фабрыку з таго ганебнага адставання, у якім яна была да гэтага часу. Вясёлыя і жыццерадасныя твары рабочых гаварылі за тое, што гэтага яны безумоўна даб'юцца.

Пасля мітынга, Марфа першая вышла са сталоўкі і накіравалася да сваёй кватэры. Яна нешта засумавала. Дарэмны былі імкненні мужа ў час абеду расказаць што-небудзь смешнае, каб прывесці Марфу ў вясёлы настрой.

Пасля абеду Марфа ўзяла аловак, паперу і пачала выводзіць дэталі сваёй машыны. Нарэшце намалявала некалькі кардаў, а мужа ўсё ахапляла непаразуменне, што магло здарыцца. Можа зламала карду? Ганьба будзе,—скажуць стаханаўка і не апраўдала сябе. Але гэта думка хутка адпала. Аб тым, што Марфа добра працуе ведала ўся фабрыка.

Няўжо зноў распачалася тэхвучоба? Муж ведаў, што яна некалькі месяцаў таму назад скончыла тэхвучобу і тэхэкзамен здала на «выдатна».

Праз некалькі мінут Марфа смеючыся звярнулася да сына і мужа:—Распачнем нашу сямейную нараду. Мы ўсе працуем на адной фабрыцы. Старую капіталістычную назву фабрыкі разбілі сёння і надалі ёй імя лепшага саратніка таварыша Сталіна — тав. Кагановіча. Таму мы ўсе павінны зараз працаваць па-стаханаўску.

16-гадовы Грыша сеў за стол насупраць сваёй маці, а муж ласкава беручы яе за плячо радасна сказаў:—ты мабыць яшчэ нешта прыдумала.

— Нічога асаблівага я не прыдумала, а заўтра стану працаваць на шасці кардах.

Сына і мужа гэта не здзівіла. Сын з радаснай усмешкай дадаў:—абяцаю быць лепшым ударнікам на вацярах.

У гэтую ноч Марфа позна не магла заснуць, а калі заснула, некалькі разоў прачыналася, глядзела на гадзіннік і не магла дачакацца, калі стрэлка пакажа шэсць.

На другі дзень Ермалаева прышла на фабрыку на час раней звычайнага і заявіла брыгадзіру Шупеліну, што сёння стане працаваць на шасці кардах. Прасіла прыгатаваць больш банак. Але нажаль брыгадзір абмежаваўся толькі абяцаннем. Яна сама да пачатку работы прыгатавала ўсё неабходнае і пачала працаваць на шасці кардах.

У гэты-ж дзень Марфа перавыканала норму выпрацоўкі. Пасля работы рабочыя цэха, у тым ліку і муж з сынам віталі яе з перамогай. Яна ўпэўнена ім заявіла, што зможа працаваць замест ранейшых двух на 11 кардах, толькі патрэбна адрамантаваць аўтапітацелі ў кардах.

Тав. Ермалаева заявіла:—пасля таго, як я пачала працаваць па-стаханаўску, яшчэ больш палепшыліся мае культурна-бытавыя ўмовы. Я стала выпрацоўваць на 6 кардах 300 руб. замест 160 рублёў на трох кардах. Мяне адміністрацыя завода прэміравала добрым пальто і добрай мяккай мэбляй. І некалькі разоў прэміравалі грашыма. Вось і жыць стала лепш, жыць стала весялей.

Мілонава.

Віцебск, ільнопрадзільная ф-ка
імя Кагановіча

У пачатку жніўня сярод работніц і жонак рабочых Полацкага лесазавода „Белдрэва“ быў абвешчан конкурс на лепшае выхаванне дзяцей. Зараз гэты конкурс скончыўся. Першынства атрымалі работніцы завода **Малашэнка, Буцько, Бараўкова** і жонка рабочага **Фёдарава.** У кожнай з іх па двое дзяцей, якія маюць асобныя, чыста прыбраныя ложкі, зубныя шчоткі і парашок, школьнікі маюць свае асобныя столікі для заняткаў.

Атрымаўшым першынства заўком лесазавода прыпаднёс каштоўныя падарункі.

На здымку: т. т. Буцько, Бараўкова, Малашэнка і Фёдарава з дзецьмі.

СТАХАНАЎКІ АБ СВАЁЙ РАБОЦЕ

Раней на паліроўцы галантарэйнай прадукцыі працавалі мы трое. Кожны абслугоўваў два барабана. У сувязі з разгортваннем стаханаўскага руху, я адна ўзялася выконваць гэту работу і сама абслугоўваю ўсе 6 барабанаў. Работа не лёгкая, але адчуваю, што поўнасцю з ёю спраўляюся. Гэта відаць і па плану, які я значна перавыконваю. Нават дзень рабочы зараз інакш праходзіць. Бывала стаіш на рабоце і чакаеш з нецярплівасцю гудка. А цяпер не агледзішся, як дзень праходзіць.

Калі ў нас распрацоўвалі прамову таварыша **Сталіна** на ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў, я падумала: «здаецца заглянуў таварыш **Сталін** у маю душу. І сапраўды-ж, работа спорыцца ад таго, што жыць стала весялей».

Пару гадоў таму назад, калі з прадуктамі было цяжкавата, бывала працуеш і думаеш:—а што сёння я дам дзецям паесці, а з чаго згатаваць абед? Цяпер аб гэтым думаць не прыходзіцца. Ёсць удосталь усяго. Гадую нават двух добрых свіней.

Заработак стаў таксама другім. Ёсць дні, калі я зарабляю па 15 рублёў. За стаханаўскую работу заводакіраўніцтва мяне нядаўна прэміравала швейнай машынай.

Мой муж працуе на гэтым-жа заводзе. На вечары, калі мяне прэміравалі, ён даў абавязацельства стаць стаханаўцам. Спадзяюся, што хутка ён сваё абяцанне выканае і тады ў нас будзе стаханаўская сям'я.

Нікіціна.

Орша, завод „Красный Октябрь".

⁂

Незабыўным для мяне застанецца першы дзень работы па-стаханаўску. Рашыла я адна замест дваіх абслугоўваць ільночасальную машыну. Спраўлюся ці не?—дакучала думка. Пачала працаваць. Каля машыны сабралася ўся адміністрацыя і кіраўнікі камбіната. Глядзяць маю работу, хваляць. Гэта мяне яшчэ больш падбадзёрыла. Перастала нервавацца і ўпэўнена выконвала ўсе працэсы. Рэзультаты вышлі добрыя.

Па рознаму сустрэлі мой поспех на камбінаце. Адны, аграмадная большасць рабочых і кіраўнікоў, разам са мною радаваліся, але былі і такія, што смяяліся. Машыністка **Плахоцкая** казала мне: — так папрацуеш ты не больш адной змены.

Тав. Шак.

Але Плахоцкая памылілася. Не толькі я, амаль усе нашы работніцы пачалі працаваць па новаму метаду і работа не толькі не пагоршылася, а значна палепшылася.

Што штурхнула нас працаваць па-стаханаўску? Перш за ўсё вясёлае і добрае наша жыццё, аб якім гаварыў наш любы **Сталін.** Мы аўладалі тэхнікай сваёй работы. Маем новыя, добрыя машыны. І ведаем, што працуем у краіне, дзе няма эксплаатацыі, што працуем на сябе, на сваю родную радзіму.

Шак Гаша.

Орша, ільнокамбінат.

⁂

Першай стаханаўкай на нашым камбінаце стала работніца **Шак** Гаша. Яна адна пачала абслугоўваць ільночасальныя машыны «Гэклінг», якія раней абслугоўвалі дзве работніцы. Працуючы з Шак у адным цэху, на адной змене, я вырашыла ад яе не адстаць. Папрасіла адміністрацыю паставіць мяне адну на машыну. Праз некалькі дзён мая просьба была задаволена.

Вось ужо два месяца, як я працую па новаму метаду. Вынікамі сваёй работы вельмі задаволена. Дзённае заданне выконваю на 210—215 проц. і па якасці даю таксама найлепшыя паказчыкі.

Чым я гэтага дабілася? Толькі тым, што добра вывучыла сваю машыну, ведаю, як кажуць, усе яе капрызы. Навучылася час лічыць секундамі і працую поўных сем гадзін. Тое, што я ведаю дасканала машыну, дае мне магчымасць працаваць спакойна, не нервуючыся.

За пяць год маёй работы на камбінаце я адчуваю, што за гэты час значна вырасла. Прышла чорнарабочай, а цяпер маю добрую кваліфікацыю. Значна пашырыўся і мой кругазор.

Адно дрэнна. Не наладжана ў нас як след вучоба. Я скончыла чатырохгодку. Маю жаданне вучыцца і далей. Але вячэрняя школа працуе дрэнна. Яна не прыстасоўваецца да работы змен.

Лабунова Шура.

Орша, ільнокамбінат.

Тав. Лабунова.

янв. 1953 г.

Дочкі ленінскага комсамола

Слабое вылучэнне актывістак комсамолак на кіруючую работу, нездавальняючая работа па павышэнню культурна-палітычнага ўзроўня жаночай моладзі—усё гэта мела месца ў комсамольскай арганізацыі Старобінскага раёна. Комсамольская арганізацыя раёна не здолела выкарыстаць растучую актыўнасць жаночай моладзі і ўсе ўмовы, створаныя поспехамі соцыялістычнага будаўніцтва для яе палітычнага і культурнага выхавання.

Толькі пасля пастановы ЦК ВЛКСМ «аб мерах па палепшанню работы сярод жаночай моладзі» райком комсамола ўлічыў гэты важнейшы недахоп і прыняў рад мер па вылучэнню жаночай моладзі. З гэтага часу вылучана адна дзяўчына — старшынёй калгаса, 13 — рахункаводамі, 4 — загадчыкамі СТКФ, 2 — брыгадзірамі паляводчых брыгад, 12 — брыгадзірамі МТКФ. 15 дзяўчат пасланы на вучобу ў раённую калгасную школу. Тры комсамолкі вылучаны комсамольскімі арганізатарамі ў пярвічных калгасных арганізацыях.

Што гэта за дзяўчаты? Ахарактарызуем некаторых з іх.

Шульга Алена — лепшая даглядчыца цялят фермы калгаса «Ясная раніца». На ферме Алена працуе пяты год. Яна падпісала пісьмо знатных людзей таварышу **Сталіну.** Зараз працуе комсоргам.

Крупяк Цыля — лепшы брыгадзір паляводчай брыгады калгаса «Прамень комуны» таксама вылучана комсоргам. Як Крупяк, так і Шульга з'яўляюцца лепшымі комсамольскімі арганізатарамі раёна.

Комсамолка **Найдзіна** Юстына і **Курбыко** Прося былі пасланы на вучобу ў цэнтральную калгасную школу. Цяпер Найдзіна працуе зоатэхнікам у РайЗА, а Курбыко памочнік бухгальтара. Можна назваць яшчэ дзесяткі прозвішч актывістак, якіх за апошні час выхавала наша арганізацыя.

Пры арцелі «Спатры» працуе палітгурток. Яго наведвае 60 дзяўчат. Гуртком кіруе комсамолка **Гельфанд.**

Нядаўна райком комсамола склікаў сход комсамолак—мацярэй мястэчка Старобін. Сход адбыўся на кватэры комсамолкі **Багдановіч.** На ім урач прачытаў лекцыю аб гігіене жанчыны-мацеры і выхаванні грудных дзяцей. Пасля абгаварылі рад практычных пытанняў. Комсамолкі-мацеры расказалі аб сваёй рабоце.

У калгасах Зажывіцкага, Мяцясіцкага, Доўгаўскага, Дамаnавіцкага і Мазурскага сельсаветаў, членамі бюро райкома былі праведзены брыгадныя калгасныя сходы жаночай моладзі. На іх распрацавалі прамову таварыша **Сталіна** на прыёме калгасніц-ударніц бурачных палёў кіраўнікамі партыі і ўраду і пастанову ЦВК СССР аб узнагароджанні калгасніц-пяцісотніц. Таксама былі праведзены канферэнцыі жаночай моладзі. Зараз мы рыхтуемся да раённай канферэнцыі, якая хутка адбудзецца.

Пярвічная комсамольская арганізацыя калгаса «Ясная раніца» арганізоўвае гурток кройкі і шыцця. Такія гурткі арганізоўваюцца і ў другіх пярвічных арганізацыях.

Не забываем мы і пра бытавыя пытанні. Нядаўна у нас быў такі выпадак. Комсамолец **Кудравец,** які працуе ў Загсе, імкнучыся скарыстаць сваё службовае становішча, падманіў дзяўчыну. Ён запісаў свой акт аб шлюбе ў старой запісной кнізе. Пражыў з ёй тыдзень, а потым кінуў яе.

— Я з ёю не запісваўся,— хлусліва заяўляў у райкоме Кудравец. Комсамольская арганізацыя выкрыла гэтага пашляка і выключыла яго са сваіх радоў і адначасова хадайнічала перад нарсудом аб прыцягненні яго да судовай адказнасці. Нарсуд прыгаварыў Кудраўца да двух год пазбаўлення волі.

Мы ведаем, што ўся наша работа сярод жаночай моладзі— гэта толькі пачатак вялікай справы. Але ўпэўнены, што апіраючыся на актыў, вырасшы з жаночай моладзі, выхаваем з дзяўчат мужных дачок ленінскага комуністычнага саюза моладзі.

Сакратар райкома комсамола **М. Галоўка.**

Старобінскі раён.

Лепшую вучаніцу школы „Прамень Комуны", Старобінскага раёна, піянерку Белавую Ліду катаюць на самалёце.

ИНВ. 1953 г.

БССР імені ЛЕНІНА

СТАХАНАЎСКІ ЗЛЁТ

Зал клуба перапоўнен і гудзе, як вулей. На злёт сабралася 385 лепшых калгаснікаў Лёзненшчыны, атрымаўшых вялікую перамогу ў барацьбе за лён. Большасць прысутных—жанчыны. Іх каляровыя берэты і хусткі вылучаюцца на цёмным фоне вопратак. Мільгаюць твары: паджылыя, жаўтаватыя, зрэзаныя маршчынамі і складкамі, са строгімі вачыма; маладыя, румяныя з квітнеючымі ўсмешкамі, светлавалосыя і цёмнакудрыя дзявочыя твары.

Спакойны, упэўнены ў сваіх рухах, сакратар раённага камітэта партыі тав. **Дзеніскевіч** з'яўляецца за сталом прэзідыума. Шум у зале змаўкае. Злёт прыступіў да работы.

Праслуханы даклады загадчыка Райза і агранома. З прэзідыума ўзнялася хударлявая немаладая жанчына. У радах прабеглі словы:—**Быкоўская** Сцепаніда будзе гаварыць!

Гэта тая Быкоўская, для якой Лёзненскі Райвыканком на Кастрычніцкія святы пабудаваў і абсталяваў дом. З пахілай, старой хібаркі перайшла Быкоўская ў новы дом. Уступаючы ў яго яна ўступіла ў новае радаснае жыццё і цвёрдым поступам стаханаўкі пайшла па шырокай дарозе радаснай соцыялістычнай працы.

Пасля Быкоўскай выступіла Пярцова. Гэта супроць яе прозвішча на дыяграме намалёван самы вялікі чырвоны круг з лічбай 56,3 кгр. Яна перакрыла па ільну выпрацоўку Быкоўскай і вышла на першае месца.

Злёт слухае яе з вялікай увагай. Ціхім роўным голасам яна расказвае свае ўражанні аб прыёме стаханаўцаў у Менску членамі ЦК КП(б)Б і ўрадам БССР.

— Сядзелі мы ўсе з таварышамі: **Гікало, Галадзедам, Чарвяковым, Картуковым, Бенэкам.** Усе наркомы сядзелі з намі. Яны ласкава размаўлялі з намі, распытвалі... А тав. Гікало ўсё глядзеў на мяне і ўсміхаўся. Я ўпершыню бачыла таварыша Гікало, але мне здавалася, што ён мяне даўно ведае. Гэта таму, што яшчэ раней я атрымала ад яго пісьмо, якое мне даражэй за ўсё.

Пярцову змяніла чорнавалосая, падстрыжаная з энергічным тварам Васіліса **Селязкёва.** Яна расказала стаханаўцам, як на сваёй свінаферме „Беларуская вёска“, якая заняла першае месца, яна дабілася велізарнага прыплоду—40 парасят ад свінаматкі. Пад дружныя воплескі Селязнёва абяцае ў будучым утрымаць гэтую лічбу прыплода. Васіліса—дэлегатка ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў.

Гэтай энергічнай стаханаўцы Райспажыўсаюз паднёс падарунак—нікеляваны самавар і чайны сервіз.

Уважліва праслухаў злёт выступленне члена ЦВК'а тав. **Кавалёвай.** Яе прэміравалі пуцёўкай на курорт і пад гучныя воплескі арцель Харчавікоў паднесла стаханаўцы вялікі торт.

Пасля кожнага выступлення зал дрыжэў ад бурных авацый у гонар любімага правадыра таварыша **Сталіна.**

Але вось загучэў марш з „Вясёлых рэбят“ і з разгорнутым сцягам у зал ўвайшла дэлегацыя Лёзненскай узорнай школы. Стройнай калонай прамаршыраваўшы, яны сталі каля трыбуны і прывіталі злёт. Чатыры румяных піонеркі прачыталі адрасы і паднеслі ад школы сервізы—падарункі лепшым стаханаўкам: Быкоўскай, Кавалёвай і двум Пярцовым.

Зацікавіла злёт выступленне агранома племгаса „Крынкі“. Ён ілюстраваў свой даклад вялікай каляровай дыяграмай, дзе быў паказан рост пагалоўя ў племгасе і другія яго дасягненні. Пасля гэтага рад стаханаўцаў племгаса і калгасаў атрымалі падарункі. Тэлеграмы з прывітаннямі ўраду БССР і зварот злёта да ўсіх калгаснікаў раёна, якія заклікалі на барацьбу за ўзняцце ўраджайнасці ільну і зернавых, за догляд каня і развіццё жывёлагадоўлі, былі сустрэнуты аднадушнымі воплескамі.

Палкія прамовы аб гераічнай рабоце стаханаўцаў, аб гарачай любві да нашай слаўнай партыі і яе вялікага кіраўніка і друга ўсіх працоўных таварыша **Сталіна,** ліліся як шумны струмень з трыбуны.

42 граматы ударнікаў былі ўручаны дэлегатам злёта, з якіх 34 былі жанчыны.

Пуцёўкамі ў дамы адпачынку прэзідыум Лёзненскага выканкома прэміраваў 50 лепшых калгаснікаў, з іх 25 выключна жанчыны, накіроўваюцца ў першую чаргу на адпачынак. Так партыя і ўрад клапоцяцца аб здароўі калгаснікаў-стаханаўцаў.

Вялікім мастацкім вечарам, арганізаваным сіламі двух школ—беларускай паказальнай і латышскай сярэдняй—скончыў злёт сваю работу. На працягу ўсёй работы злёта адчувалася моцная, цёплая сувязь лепшых прадстаўнікоў калгасных мас—стаханаўцаў з прадстаўнікамі партыі і ўрада.

Алмацінская.

Лёзна.

Пярцова Праскоў'я.

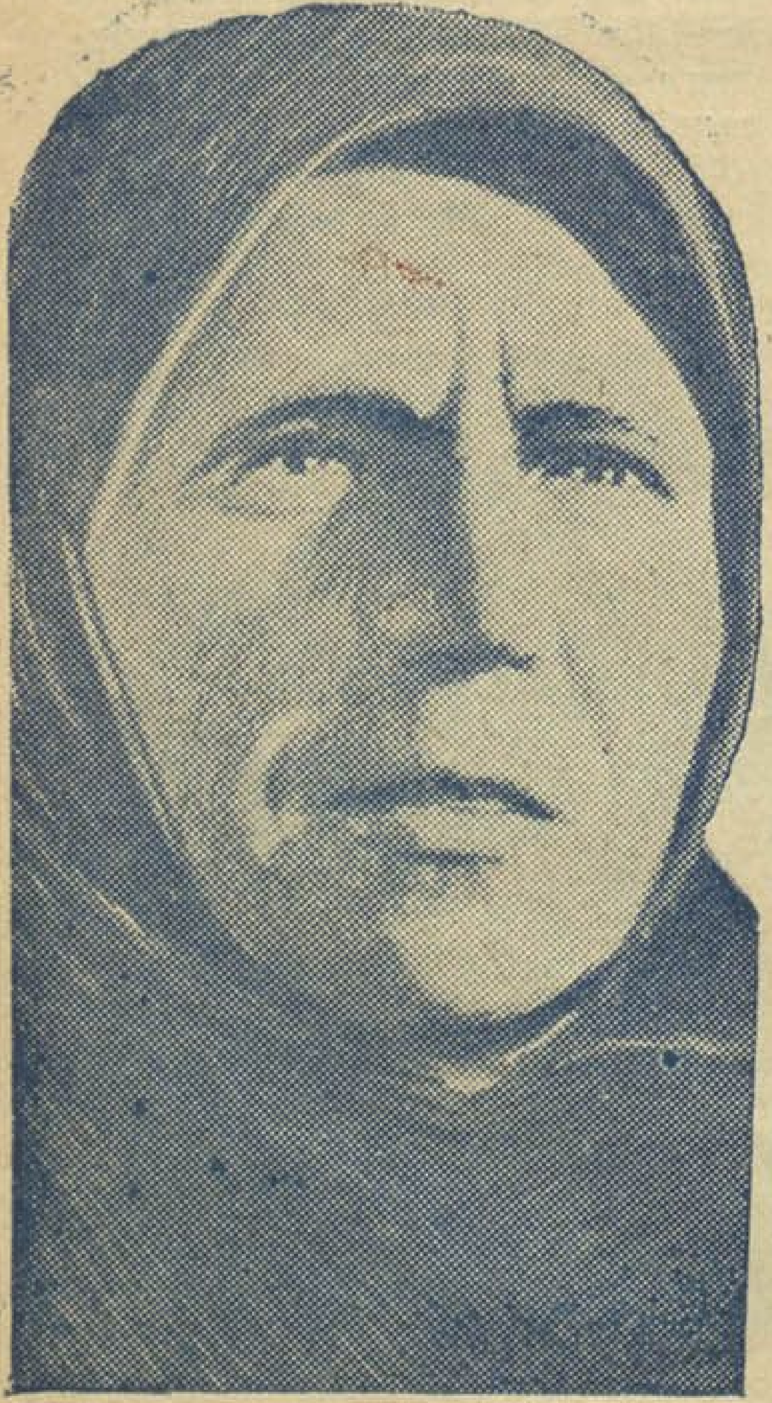

Быкоўская Сцепаніда.

ДАМО ПЯЦЬ ЦЭНТНЕРАЎ

–- Ну, дык раскажыце, што вы чулі там у Менску, на прыёме ў таварышаў Гікало, Галадзеда, Чарвякова—пытаецца сакратар райкома тав. **Марголін.**

Стаханаўкі пачынаюць дзяліцца сваімі ўражаннямі. Яны расказваюць, як іх добра прынялі ў Менску, як выступалі стаханаўцы ільнаводства з другіх раёнаў Беларусі.

— Нам таварыш **Гікало** казаў, што ў будучым годзе мы павінны даць яшчэ лепшыя паказчыкі па трапанню ільна, значна павысіць якасць валакна. Ён наказваў змагацца за ажыццяўленне задачы, пастаўленай перад краінай таварышам **Сталіным—**дабіцца штогодняй вытворчасці зярна 7—8 мільярдаў пудоў,—гаворыць самая старэйшая за сваіх сяброўак 28-гадовая стаханаўка **Доўгая** Марыя Ісакава,

— Бачылі мы ў Менску валакно, якое прывозілі другія калгаснікі. Прыгожае, белае, што снег. А гэта таму, што траста сушылася проста на сонцы. Было таксама валакно з той-жа трасты, але якасцю неаднолькавае—адно 10, а другое 14 нумара. Траста сушылася не аднолькава—адна ў звычайнай курнай сушылцы, а другая ў бяздымнай. Дым шкодна дзейнічае на валакно, таму так і атрымалася.

Стаханаўкі-ільнотрапальшчыцы—дэлегаты Чашніцкага раёна: **Доўгая** Марыя, **Доўгая** Марыя Н., **Доўгая** Марыя А, **Верамей** Марыя—калгасніцы калгаса „Тарантова“, Вяжоўскага сельсовета, сёлета праславіліся на ўвесь раён высокімі тэмпамі апрацоўкі ільну. Яны дабіліся таго, што пачалі натропваць па 50 кгр. высокаякаснага ільновалакна ў дзень, а маладая, прыгожая Доўгая Марыя Антонаўна нават выпрацоўвала па 53 кг.

Перамога гэта далася ім не лёгка. Частка несвядомых калгаснікаў смяяліся з іх, а некаторыя нават перашкаджалі працаваць. Брыгадзір **Спічонак,** з мэтай знізіць прадукцыйнасць працы трапальшчыц, пераганяў іх з аднаго току ў другі. Усё гэта трэба было перамагчы.

За добрую работу ўрад Беларусі ўзнагародзіў кожную стаханаўку граматай ЦВК і СНК. Апрача гэтага Доўгая М. І. і Доўгая М. А. атрымалі ў падарунак патэфоны з срэбнымі манаграмамі на іх імя пласцінкі, а Доўгая М. Н. і Верамей М. атрымалі ручныя срэбныя імянныя гадзіннікі.

— Мы апраўдаем гэтую высокую ўзнагароду, 'даб'емся ў будучым годзе ільнавалакна з гектара 5 цэнтнераў,—заявілі стаханаўкі.—А галоўнае, што мы паставілі перад сабой задачу—абагнаць па трапанню ільна лепшую стаханаўку **Пярцову**

Чашнікі. **Алесь Паўлоўскі.**

Маладая пара

„Працадзён я зарабіла
Перавысяць трыста
Прошлым летам палюбіла
Хлопца трактарыста“...

Спявала Ніна пад балалайку сваю любімую частушку. Спявала яна кожны вечар пасля працы, чакаючы свайго Антося.

Антось—трактарыст. Ужо тры гады працуе на трактары ў Копыльскім МТС. Вясёлы хлапец, да працы—агонь. Лепшы спявака ў калгасе, лепшы танцор. І як не любіць такога, як не чакаць яго?

Антось прыходзіў кожны вечар, увесь вольны час праводзілі яны разам, разам наведвалі і палітзаняткі і калгасныя сходы.

— Чаму-б нам, Ніна, не жыць разам?—аднойчы спытаў Антось.

Ніна пачырванела і, нічога не адказаўшы, блізка прытулілася да Антося. Доўга яны сядзелі ў той вечар, абгаварваючы сваё далейшае жыццё. Яны не гаварылі аб тым, дзе дастаць хлеба, як набыць вопратку і абутак. Не, гэтым і Антось і Ніна забяспечаны. Яны гаварылі аб самым галоўным, аб самым радасным—аб сумесным жыцці, аб далейшай вучобе.

Увосень калгас „Чырвоны пагранічнік“ гуляў вяселле дваіх лепшых ударнікаў свайго калгаса: ударніцы свінагадоўлі і ўцарніка трактарыста.

— Во, гэта пара,—гаварылі калгаснікі.

Антось і Ніна ў гэты дзень былі радаснымі, як ніколі.

Ніна не плакала, як плакалі раней маладыя нявесты, выходзячы замуж. Плакаць не было чаго, бо заўтрашні дзень быў сонечны і прыгожы, бо ішла яна за свайго любага Антося. Пакідаючы сваю хату, Ніна звонкім голасам запела песню „Вясёлых рэбят“, якую падхапіў Антось, а за імі ўся моладзь.

Капыльскі раён. **Янкоўскі**

Ўсесаюзны РЭЙД

ПРАВЕРКІ ВЫКАНАННЯ СТАТУТА С-Г. АРЦЕЛІ

АБ РАДЗІЛЬНАЙ ДАПАМОЗЕ НА ВЁСЦЫ

Абвешчаны ўсесаюзны рэйд праверкі выканання сталінскага статута сельска-гаспадарчай арцелі ў галіне аховы мацярынства і дзяцінства ставіць сваёй мэтай праверку не толькі своечасовага прадастаўлення калгасніцам адпачынку па цяжарнасці, а таксама правільнай арганізацыі радзільнай дапамогі на вёсцы.

Радзільная дапамога на вёсцы робіцца праз бальніцы і акушэрскую дапамогу на даму, аднак значная колькасць бальнічных ложкаў не запаўняецца рожаніцамі. Процант ахопу ўсё яшчэ застаецца нізкім — толькі 25 проц. рожаніц раджаюць у бальніцах пры дапамозе акушэрак, астатнія раджаюць на даму часта на руках бруднай старой павітухі.

У часе рэйда выяўлена, што ў Веліцкім сельсовеце, Барысаўскага раёна за 1935 год было 170 родаў, з якіх акушоркай **Гаеўскай** прынята толькі—4, у Бытчанскім сельсовеце гэтага-ж раёна за два месяца было 40 родаў, з іх акушэркай **Малой** прынята толькі—2.

Гэтыя факты сведчаць аб недапушчальнай безадказнасці да выканання сваіх абавязкаў з боку акушэрак Гаеўскай і Малой, якія не жадаюць дапамагчы калгасніцы радзіць новага чалавека ў належнай санітарнай абстаноўцы, а пакідаюць яе на руках бруднай, рэлігійнай павітухі—біча старой вёскі.

Ёсць такія акушэркі, якія сапраўды змагаюцца за правядзенне ў жыццё сталінскіх клапот аб жывых людзях. Акушэрка **Ліпкіна** (Зачысціцкі сельсовет, Барысаўскага раёна) правяла поўны вучот усіх цяжарных жанчын і за 7 месяцаў прыняла 47 родаў. Акушэрка **Хорава** па Аздзяціцкаму медпункту дабілася 100 проц. ахопу радзільнай дапамогай.

Асаблівай формай набліжэння радзільнай дапамогі да калгасніцы з'яўляецца арганізацыя калгасных радзільных дамоў. Калгасы павінны забяспечыць іх упаўне прыгодным памяшканнем, неабходным інвентаром, абсталяваннем і прадуктамі за кошт калгаса на час прабывання рожаніц у радзільным доме. Калгасы павінны прадастаўляць транспарт для перыядычных прыездаў і хуткіх выклікаў урача, для дастаўкі калгасніц у радзільны дом і выезду акушэрак для аказання радзільнай дапамогі на даму.

Органы Аховы здароўя павінны забяспечыць калгасныя радзільныя дамы кваліфікаванай акушэркай за свой кошт і своечасовай кансультацыі ўрачамі.

Па БССР у 1935 годзе арганізавана 57 калгасных радзільных дамоў, замест 30 зацверджаных па плану. Значная частка раёнаў без даведзеных планаў арганізавала калгасныя радзільныя дамы. Лёзненскі раён (райздраў—Буевіч) адчыніў два радзільных дамы, Мазырскі (Райздраў — Гарнастай) — два радзільных дамы.

За час правядзення ўсесаюзнага рэйда пры актыўнай дапамозе саміх калгаснікаў арганізован радзільны дом у Дабрынёўскім сельсовеце, Дзяржынскага раёна. За час існавання з 15 лістапада прапушчана 12 рожаніц.

Па ініцыятыве старшыні Узлянскага сельсовета **Пракаповіча** (Смілавіцкі раён) калгасы імя Сталіна, імя Куйбышэва, імя Леніна, імя Кірава і «1-ае мая» адпусцілі 1600 рублёў на адчыненне радзільнага калгаснага дома. Адчынена таксама 2 калгасных радзільных дома ў Менскім раёне, два ў Віцебскім раёне і ў іншых раёнах.

Аднак па некаторых раёнах БССР наглядаюцца безадказныя адносіны ў справе арганізацыі калгасных радзільных дамоў. Не арганізаваны да гэтага часу прадугледжаныя па плану калгасныя радзільныя дамы ў Дрысенскім раёне (райздраў Фрыдзон), у Старобінскім раёне (райздраў Радкевіч), Уваравічскім (райздраў Тукацер), Ушацкім (райздраў Семенкова).

За паспяховую рэалізацыю пазыкі другой пяцігодкі (трэці выпуск) прэміраван Чэрыкаўскі, Старобінскі, Чырвона-Слабодскі і Грэскі раёны поўным абсталяваннем для калгасных радзільных дамоў па 11.000 рублёў. Гэтыя раёны, не гледзячы на атрыманую прэмію і на ўключэнне ва ўсесаюзны рэйд праверкі сталінскага статута, калгасных радзільных дамоў яшчэ не адчынілі.

Правільная арганізацыя радзільнай дапамогі на вёсцы можа быць толькі пры шырокім разгортванні калгасных радзільных дамоў, арганізацыі самастойных акушэрскіх пунктаў на вёсцы і 100 проц. запаўненнем радзільных ложак у больніцах.

На падставе пастановы XI-га з'езда Советаў БССР, да канца 1937 года ў БССР павінна быць 1472 самастойных акушэрскіх пунктаў. У развіцці гэтай пастановы Наркамзем БССР адчыняе ў 1936 годзе 400 самастойных акушэрскіх пунктаў і 275 калгасных радзільных дамоў. Для арганізацыі ўсёй гэтай сеткі праз курсы акушэрак і тэхнікумы будзе прапушчана 774 акушэркі.

Падводзячы вынікі рэйда, задачы райздраваў зараз-жа разам з сельсоветамі і калгасамі вызначыць сталыя пункты для арганізацыі самастойных акушэрскіх пунктаў і калгасы для арганізацыі калгасных радзільных дамоў, падрыхтаваць умовы для сустрэчы маладых кадраў новага атраду акушэрак.

Е. Кантаровіч.

ВЫКОНВАЮЧЫ СТАТУТ

З калгаснага двара бачны старыя тапалі з аснежанымі галінамі. Ім вельмі падыходзіла новае зімовае ўбранне.

Недалёка ад іх грукацелі з гары санкі і канькі. Дзеці адзін за другім зноў ўзбіраліся на крутую гару. Далёка чутны іх гучныя вясёлыя галасы і радасны смех.

Сваімі забаўнымі заняткамі яны не маглі не прыкоўваць увагу прахожых да сябе. Мы падышлі да белакурага хлопчыка год дзесяці, які падрыхтаваўся спусціцца з горкі, і запыталіся:—Дзе жыве калгасніца Яўгенія **Казлова?** Хлопчык, моцна трымаючы санкі ў руках, паўтарыў некалькі разоў пра сябе:—Казлова Еўгенія — гэта лепшая ўдарніца, ведаю.

Сваімі шустрымі вочкамі ён адразу адшукаў сярод дзяцей дзяўчынку год шасці:

— Ліда, Ліда, завядзі! Да мамкі тваёй прыехалі! А сам з крыкам зноў кінуўся ў самую гушчу дзетвары.

Маленькая Ліда падбегла да нас, уважліва паглядзела сваімі блакітнымі, светлымі вачыма.

— Вы да мамы?—запытала яна.—Хадземце, завяду. Маленькая Ліда дарогай расказвала, што яна добра навучылася катацца і што мама ёй хутка купіць канькі.

Ліда першая адчыніла дзверы і з радаснай усмешкай прагаварыла:—мама, да вас прыехалі! Маці спакойна працягвала карміць грудзямі малыша, трымаючы ў сваёй руцэ яго пухленькія ручкі. Здавалася, што яна не звяртала ўвагі на ўвайшоўшых.

Праз некалькі мінут Еўгенія скончыла карміць малыша.

— Прашу прабачэння,—прагаварыла яна.—Я выконваю парады доктара — не перашкаджаць у час кармлення дзіцяці.

Раней, у стары час, парады доктара не даходзілі да нас. Жылі ў аднаасобнай гаспадарцы і не мелі магчымасці думаць аб добрым выхаванні дзяцей, аб адпачынку ў час цяжарнасці. У 1928 годзе я працавала да апошняга дня радоў. І нарадзіла дочку заморыша, ды і сама не мала пахварэла.

У 1931 годзе я ўступіла ў калгас і жыццё пашло па новаму—Лідачку я ў яслі аддала. І зараз гляджу на сваю дачку і не нарадуюся. Такой яна стала здаровай, смелай, адразу відаць, што ў калектыве выхоўваецца. Кожны дзень, прыходзячы з ясляў, яна спявае ўсё новыя і новыя песні. Дзяўчынка перабіла яе:

— Мамачка, я яшчэ навучылася спяваць добрую песенку:

«У калгасе «Перамога»
Трактарам аралі,
І за тое ўраджай
Добры мы сабралі»...

— Бачыце,—гаворыць маці,—работа ясляў дае добрыя вынікі. Раней вельмі дрэнна працавалі яслі ў нашым калгасе, таму што мала ўвагі звярталі на іх кіраўнікі калгаса. Але зараз новы старшыня калгаса т. **Завішын** нашы яслі параўнаў з гарадскімі. І мы калгасніцы ўпэўніліся, што размовы аб немагчымасці добра наладзіць работу ясляў у калгасе—не абгрунтованы. Мы мацеры павінны самі дапамагаць праўленню калгаса.

Я ў гэтым годзе па сталінскаму статуту атрымала адпачынак па цяжарнасці на месяц да і месяц пасля радоў. Добра адпачыла і таму нарадзіла здаровага сына, які важыў дзесяць фунтаў. Паглядзіце, які добры мой Коля! Усе з зайздрасцю глядзяць на яго.

Мы, калгасніцы, дзякуем за клопаты аб нас нашаму любімаму і дарагому таварышу **Сталіну.**

Ючкова.

Стара-Дароскі раён, калгас імя Тэльмана.

НАВЯРСТАЦЬ ПРАПУШЧАНАЕ

У адносінах водпускаў цяжарным калгасніцам ў калгасах Чарніцкага сельсовета здавалася-б, што справа абстаіць не дрэнна. Па звестках, атрыманых з сельсовета, усім калгасніцам, якія працавалі, быў дадзен водпуск згодна сталінскага статута. Але, гэта толькі па звесткам.

Калгасніц-жа, якія працавалі да апошняга дня цяжарнасці, сельсовет не ведае. А між тым іх багата—Фруза і Шура **Пчолкіна** з калгаса «Сусветны баявік», **Прароўская** Феадосія, **Прароўская** Агата, Ольга **Шаленнікава** і другія з калгаса «Больщэвік», працавалі да апошняга дня, і налічэнняў ім за водпуск яшчэ не зроблена. Ударніца Аксеня **Прароўская** нарадзіла мёртвае дзіця. Мае даведкі ад ўрачэй, але ў калгасе адмовіліся налічаць ёй працадні.

Скардзяцца калгасніцы і на яслі. У мінулым годзе ў іх былі яслі і пляцоўка, якія ахаплялі 70 дзяцей. Нагляду за дзецьмі не было. Старэйшыя крыўдзілі малодшых, дзяцей дрэнна кармілі. А ў суседнім калгасе «Праметэй», па словах гэтых-жа калгасніц, былі ўзорныя яслі, дзе добра кармілі дзяцей і даглядалі. Між тым калгас «Большэвік» значна большы і багацейшы за калгас «Праметэй». Чым-жа растлумачыць такое становішча? Толькі тым, што сельсовет задавальняецца весткамі, атрыманымі ад старшынь калгасаў і да гэтага часу па сапраўднаму не ўключыўся ў рэйд праверкі 14 пункта сталінскага статута.

Раённыя арганізацыі таксама слаба разгарнулі работу па рэйду. Толькі райздраў аддае больш ўвагі рэйду. Меддапамога цяжарным, дзіцячая кансультацыя практыкуюцца шырока. Па калгасах і сельсоветах праводзяцца медгутаркі.

У сучасны момант у раёне ёсць: больніца з радзільным аддзяленнем ў Лёзна, Буйнавіцкі ўрачэбны пункт, Велішковіцкая хата-радзільня і Высачанская хата-радзільня. Дзіцячых ясляў у раёне сезонных было—98 і сталых 16.

Але гэтага яшчэ недастаткова. Раённым арганізацыям і сельсоветам час парушыць благадушныя адносіны да пытанняў аховы мацярынства і дзяцінства, час па - сапраўднаму абкружыць клопатамі і ўвагай калгасніцу-маці.

Алмацінская.

Лёзненскі раён.

Пісьмо ў рэдакцыю

Скончыўшы працу па копцы бульбы і апрацоўцы ільну, мы жанчыны калгаса «Большэвік» сабраліся ў калгасніцы Марылі **Прароўскай,** каб пагутарыць аб сваёй калгаснай працы і жыцці.

Пачалі гаварыць аб ахове жаночай працы, і мы даведаліся, што журнал «Крестьянка» разам з Наркамземам, НКАздароў, Наркамасветы праводзяць праверку выканання 14 пункта статута сельгасарцелі. У нас у Беларусі вялікую работу па рэйду праводзіць журнал «Работніца і калгасніца Беларусі».

Нас гэта дужа абрадавала, таму што мы ўсе хочам быць здаровымі і хочам вырасціць здаровых дзяцей.

Мы ведаем, што сталінскі статут ахоўвае мацярынства і дзяцінства, але на месцах распараджэнні ўрада не заўсёды правільна выконваюць.

Вось у нас у калгасе—**Прароўская** Аксеня нарадзіла шасцімесячнага дзіцёнка мёртвым і доўга хварэла. Яна мае даведкі ад ўрачэй, а ёй не хочуць рабіць налічэнні за водпуск.

Часта нашы жанчыны раджаюць дома з дапамогай бабкі, таму што ў праўленні не дапросішся каня адвезці цяжарную жанчыну ў больніцу.

Зразумела, у нашых недахопах—наша віна, таму што мы не ўмеем змагацца за свае правы, якія нам даны сталінскім статутам.

Мы будзем вучыцца, каб стаць граматнымі і культурнымі. Мы хочам, каб дзеці нашы былі інжынерамі, дактарамі, вучонымі Хочам жыць яшчэ лепш і весялей, як сказаў таварыш **Сталін.**

Мы, калгасніцы калгаса «Большэвік», падпішамся і будзем чытаць журнал «Работніца і калгасніца Беларусі». Будзем пасылаць у журнал дапісы аб нашай рабоце і жыцці, аб нашых справах і поспехах, каб і другія калгасніцы паследвалі нашаму прыкладу.

Па даручэнню схода калгасніц калгаса „Большэвік“, Чарніцкага сельсовета падпісалі: **Ольга Воранава, Аксеня Прароўская, Праскоўя Федунава, Ольга Шаленнікава.**

Лёзнянскі раён.

Парушаюць статут

Партыя і ўрад паставілі адной з галоўных задач—клопаты аб людзях, аб жанчынемацеры, аб дзецях.

У калгасе «Завет Леніна» (старшыня Лапіцкі) пункт калгаснага статута аб прадастаўленні водпускаў цяжарным жанчынам яўна ігнаруецца. Калгасніцы: **Мазур** Вольга, **Ліс** Параска, **Анацка** Надзя і рад іншых водпускамі па цяжарнасці не карысталіся, а, наадварот, працавалі на самых цяжкіх работах да апошніх дзён. Зараз гэтым калгасніцам не налічваюць працадзён за водпуск, які ім належыць.

Цяжарная калгасніца **Буйда** Зіна ўвесь час хадзіла на работу і па яе настаянню толькі 12 снежня атрымала водпуск па цяжарнасці. 18 снежня яна нарадзіла сына.

Вялікая віна за парушэнне 14 пункта статута кладзецца на старшыню Махаедаўскага сельсовета **Тарасава** і парторга **Бельчэнка,** якія лічаць, што раз статут прынят, ён сам будзе выконвацца. Таму яны ні разу не пацікавіліся праверыць, як выконваецца гэты пункт статута па калгасах сельсовета.

Протчанка.

Нараўлянскі раён.

АБ ПАРАДКУ НАЛІЧЭННЯ ЎТРЫМАННЯ КАЛГАСНІЦАМ НА ЧАС ДА І ПАСЛЯ РОДАЎ

(*Растлумачэнне Наркамзема СССР*)

Прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі, згодна 14 пункту, абавязвае праўленні арцелей „вызваляць“ жанчын ад работы за месяц да родаў і на месяц пасля родаў з захаваннем за імі ўтрымання за гэтыя два месяцы ў палавінным размеры сярэдняй выпрацоўкі імі працадзён“.

У сувязі з паступаючымі запытаннямі з месц аб тым, як трэба ў гэтых выпадках вылічаць сярэднюю выпрацоўку працадзён, Наркамзем СССР растлумачвае, што для вызначэння сярэдняй выпрацоўкі працадзён трэба браць адну дванаццатую частку агульнай колькасці працадзён, выпрацаваных калгасніцай за год да вызвалення калгасніцы ад работы па родах. Напрыклад, калгасніца вызваляецца з прычыны надыходзячых родаў на два месяцы—з 1-га мая да 1-га ліпеня 1935 г. Гэта калгасніца выпрацавала за час з 1-га мая 1934 г. да 1-га мая 1935 г. 240 працадзён, г. зн. яна выпрацавала ў сярэднім за месяц 20 дзён. Ёй належыць налічыць за час водпуску па родах, г. зн. за май і чэрвень, утрыманне ў палавінным размеры сярэдняй выпрацоўкі ёю працадзён,—значыць па 10 працадзён за кожны месяц, а ўсяго 20 працадзён.

Народны камісар земляробства Саюза ССР
М. Чэрноў.

Спаборніцтва НА ФЕРМЕ

З 1929 года я ў калгасе. З гэтага-ж часу працую загадчыцай малочна-таварнай фермы. Спачатку здавалася, што не спраўлюся. Я ў жыцці не мела ні аднай каровы, а тут такая гаспадарка—40 кароў. Уся работа на ферме была незразумелай. Але праз некалькі дзён я прызвычаілася. У мяне ўжо не было таго замяшання, якое ахапляла ў першыя дні.

У аснову сваёй работы на ферме я паклала—парадак, дысцыпліну. Выконвала план кармлення жывёлы. Ад праўлення калгаса я часта чула:—працуй, будзем дапамагаць!—Гэта яшчэ больш прыдавала мне бадзёрасці.

Зараз у мяне на ферме больш 115 галоў жывёлы. Усе маёй гадоўлі. Ферма не ведае адыходу. Палюбіла я гэту работу. Ведаю калі кожны цялёнак нарадзіўся і ад якой каровы. Даяркі на ферме вывучылі сваіх кароў і маюць асобны падыход да кожнай з іх.

Каровы, асабліва «Вішня», здалёку ўбачыўшы мяне, падаюць голас і бягуць насустрач. Я вельмі да іх прызвычаілася. Нікому не даверу карову, калі яна павінна цяліцца.

Аднойчы ўначы я схапілася, апранулася і моўчкі вышла на вуліцу. Кругом цішыня, у цемры следу не бачно. Праз некалькі мінут, недалёка ад мяне, пачуліся крокі.

Ледзь распазнаць у цемры чалавечую постаць. Непаразуменне і палахлівасць ахапілі мяне. Хто мог у такі позні час ісці на ферму? Я моўчкі пашла за ім. Як толькі постаць накіравалася ў хлеў я закрычала:—хто ідзе?! На мой палахлівы крык адазвалася даярка **Александровіч** Гэля.

— Думала вы сёння сябе не вельмі добра адчуваеце, вось я і прышла да кароў.

— Слаўны чалавек падумала я. Больш-бы нам такіх адданых даярак. Хоць ёй і 60 год, але яна першая ўключылася ў конкурс на лепшую ферму. Яшчэ на тры гады замацавала сябе на ферме.

Лепш за другіх Гэля даглядае сваіх 12 кароў. Давяла іх да вышэйсярэдняй упітанасці. Поўнасцю выконвае зоаветмінімум. Шляхам раздойвання вымені ў кароў яна дабілася ад каровы «Белка» простай беларускай пароды 2.000 літраў малака ў год. Штодэкадна давала на 200 літраў малака больш за даярку Дзергачову, якая спаборнічала з ёю.

За 1935 год Александровіч выпрацавала больш 400 працадзён. А працадні ў нас у гэтым годзе больш каштоўныя ў параўнанні з мінулым годам. Зерневых мы атрымоўваем па 5 кгр., а бульбы—24 кгр. на працадзень.

Шырокае разгортванне соцспаборніцтва і ўдарніцтва на ферме дало нам магчымасць перавыканаць план здачы малака дзяржаве і ўжо другі месяц прадаем малако на рынку. Мясапастаўкі выканалі поўнасцю за 1936 год.

Мяне вельмі турбавала думка—як-бы хутчэй выканаць рашэнні агульнага калгаснага схода, які даручыў мне надзяліць бескароўных калгаснікаў цялятамі. Я закантрактавала 10 цялят, але асобныя калгасніцы, як Дзяніскевіч Сцепаніда, **Гантман** Фрэйда не хацелі прыняць цялят, баяліся, што нечым будзе карміць. Мы ім дапамаглі грашыма і ў набыцці кармоў. Зараз яны ўжо выгадавалі добрых кароў.

Дрэнна ў нас толькі тое, што старшыня калгаса, замест абяцанай дапамогі, вельмі мала зварачае ўвагі на работу фермы. У нас няма халатаў, для падціркі вымені кожная даярка прыносіць з дому трапкі, няма ручнікоў, мыла і ўмывальніка. Аб гэтым я некалькі разоў ставіла пытанне на агульным сходзе, але на мае заўвагі не звяртаюць ўвагі. Старшыня **Дзергачоў** нават адказвае, што ўсё гэта непатрэбна для фермы.

Урбановіч.

Чэрвеньскі раён, калгас „Большэвік“.

Лепшыя ударніцы жывёлагадоўлі к-са „Чырвоны Кастрычнік“ Старобінскага раёна: брыгадзір Бандарэвіч Юля і даглядчыца Бахановіч Маня.

СТАХАНАЎКІ ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ

Усяго 60 штук буйнай рагатай жывёлы налічвала жывёлагадоўчая ферма калгаса «Соцвег», Шчадрынскага нацыянальнага совета пры першай яе арганізацыі ў 1929 годзе. Абязлічка і цякучасць рабочай сілы на ферме не давалі магчымасці павялічыць пагалоўе буйнай рагатай жывёлы. Але ўзяліся за работу лепшыя людзі гэтай фермы **Шапіра Сарра Грыгор'еўна** і **Петрашка Людвіга Нікалаеўна,** якія працуюць цялятніцамі.

Іх цяляты маюць лепшы выгляд. Пасля гістарычнай прамовы таварыша **Сталіна** аб тым, што лепшыя людзі партыйныя і беспартыйныя большэвікі павінны ўзяцца за справу жывёлагадоўлі, Шапіра і Петрашка першыя ўзяліся за ажыццяўленне гэтай прамовы.

За час сваёй работы цялятніцамі яны выгадавалі 200 цялят і не мелі ніводнага выпадку падзежа, за што праўленне калгаса прэміравала іх 5 разоў.

Ужо два гады яны працуюць даяркамі і тут паказваюць узоры большэвіцкай работы. Калі па ўсёй ферме сярэдні ўдой малака дасягаў 6—7 літраў, Шапіра і Петрашка дабіліся ад кожнай каровы па 13—15 літраў, пры тлустасці малака 4,5 проц. Цяляты, якіх яны здаюць у дзесяцідзённым узросце, заўсёды здаровыя.

Шапіра і Петрашка спаборнічаюць паміж сабой і не ўступаюць адна другой. Дагледаюць кароў, як сваіх дзяцей. У кароўніку заўсёды чыста, светла і ўтульна. Падсцілаюць каровам штодзённа свежую салому. Кормяць іх ў пэўныя гадзіны і па рацыёнам.

Сваім прыкладам Шапіра і Петрашка ўзнялі ініцыятыву ўсіх даярак. Зараз амаль усе каровы маюць сярэднюю і звыш сярэднюю ўпітанасць.

Зараз ферма стала непазнавальнай. За 6 год іхняй работы колькасць буйнай рагатай жывёлы з 60 штук павялічылася да 450, з якіх 300 дойных кароў.

Усе калгаснікі пераканаліся, што жывёлагадоўля ёсць крыніца калгаснай заможнасці. За адзін толькі 1935 год ферма дала калгасу звыш 20 тысяч рублёў прыбытку.

Былыя батрачкі Шапіра і Петрашка жывуць заможным жыццём. У гэтым годзе Шапіра выпрацавала 300 працадзён, а Петрашка 290 працадзён. Не дарэмна яны былі ўдзельнікамі ўсебеларускага злёта лепшых людзей жывёлагадоўлі. За адданую і доўгую работу на ферме, за добры удой малака яны былі Наркамземам СССР прэміраваны ганаровымі граматамі і па 100 рублёў грашыма.

Прапрацаваўшы гістарычную прамову тав. **Сталіна** на нарадзе стаханаўцаў камбайнераў і камбайнерак, Шапіра і Петрашка абавязаліся давесці удой малака ад сваіх кароў да 3.000 літраў у год.

Маня Ракавіцкая.

Парыцкі раён.

Радасна жыць і працаваць

Добрая падрыхтоўка жывёлы да стойлавага зімовага перыяду забяспечвае лепшае развіццё жывёлагадоўлі.

Гэта нядрэнна ўсвядомілі старшыня калгаса «Соцыялістычная бацькаўшчына», **Давыдаў** Іван і загадчыца МТКФ **Нахаенка** Ганна. Яшчэ да пачатку марозаў яны праверылі гатоўнасць хлявоў да зімы. У той час хлявы былі не адрамантаваны, сцены не абканапачаны, верх не ацеплен, падвойных вокан не было.

Вылучылі брыгаду калгаснікаў і Нахаенка, як гаспадар свайго ўчастка, дала кожнаму калгасніку работу. Праз некалькі дзён ўсё было падрыхтавана. 27 дойных кароў, 1 нецель, 13 падцёлкаў, 2 быкі і 28 галоў маладняка зараз стаяць у пpасторных, светлых і цёплых хлявах.

На ферме апрача загадчыка працуюць даяркамі—**Голенькая** Ульяна і **Лазоўская** Мар'я; цялятніцай — **Бозберг** Людвіга, якая зараз знаходзіцца ў адпачынку па цяжарнасці. За гэты час ёй налічваецца па 22 працадні ў месяц, бо яна, працуючы на ферме, у сярэднім кожны месяц выпрацоўвала па 44 працадні.

План здачы дзяржаве мяса ў колькасці 12,80 цэнтнераў выканалі яшчэ ў пачатку ліпеня і да 1 лістапада выканалі малакопастаўкі ў колькасці 17175 літраў малака.

— Мы працуем яшчэ дрэнна, не ўсюды яшчэ прымяняем у сваёй рабоце метады нашых лепшых стаханаўцаў жывёлагадоўлі — заяўляе Ганна.—Нам трэба яшчэ значна папрацаваць, каб дабіцца рэзультатаў, якіх патрабуе ад нас наша партыя і краіна.

Пасля распрацоўкі гістарычнай прамовы нашага мудрага, усімі любімага правадыра тав. Сталіна на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў, работнікі фермы абавязаліся:

Давесці сярэдні гадавы ўдой ад кожнай каровы да 1800 літраў малака, супроць 900 у гэтым годзе; не мець адыходу маладняка, выканаць гадавы план малакапаставак да жніўня месяца; для зялёнай падкормкі жывёлы засеяць 30 гектараў вікі; увесці стаханаўскія метады работы і вывесці ферму ў рады перадавых ферм раёна.

Наш родны **Сталін** сказаў: «жыць стала лепш, таварышы, жыць стала весялей. А калі весела жывецца, работа спорыцца». Як трапна, разумна і праўдзіва сказана.

— Мне,—кажа даярка Голенькая Ульяна,—ужо 50 год. Дрэнна жылося да калгаса. Раней мы былі амаль беззямельнымі. Увесь час прыходзілася працаваць па найму. Толькі ў калгасе я ўбачыла сапраўднае жыццё. Разам з мужам у гэтым годзе я выпрацавала 650 працадзён. На гэтыя працадні мы атрымаем 13 цэнтнераў зерневых, 52 цэнтнера бульбы. Выходзіць, што прадуктаў нам хопіць для сям'і са збыткам.

Жыццё мае з кожным годам паляпшаецца. Як шчаслівa жыць у нашай краіне, якая так клапаціцца аб жыцці калгаснікаў. Дзякую за гэта партыі і вялікаму **Сталіну.**

Міх. Шуранкоў.

Лёзненскі раён, Выдрэйскі сельсовет.

КАЛГАСНАЯ ВЁСКА ЗІМОЙ

Скончыўшы заняткі, калгасныя дзеці шумна высыпалі на вуліцу. Шум, крык, вясёлыя галасы дзяцей выказвалі радасць і захапленне зімой, свежым, хрупкім снегам.

Побач ўкатаная санкамі гара.

— Як-жа не пакатацца з Міколавай гары? Абавязкова трэба пакатацца!—звіняць галасы.

— А вось і не Міколава гэта гара!—супярэчыць апранутая ў кажушок дзяўчынка,—я таксама яму дапамагала.

Дзеці шумна абступаюць Міколу, вучня трэцяй групы, просяцца на санкі. Задаволены і горды сваёй работай Мікола жартуе:

— У першую чаргу — калгаснікі! Сядай!

І вось чырвонашчокія, вясёлыя калгасныя дзеці вылятаюць на санках на вуліцу. Гэтая работа займае ўсю іхнюю ўвагу. Дзеці нават не заўважаюць старшыню калгаса, які ўважліва глядзіць на іх, спыніўшы каня:

— Шчаслівая дзетвара!—ўсміхаецца ён, звяртаючыся да нас.

Недалёка ад школы, на сцяне праўлення калгаса, каля аб'явы, згуртаваліся старэйшыя дзеці.

— Хлопцы!—крычыць хлапчук, прачытаўшы аб'яву раней за ўсіх,—заўтра паход усіх калгаснікаў у Пухавічы на гукавую карціну «Чапаеў». Іграць будзе сам Чапаеў.

— Ого! Пойдзем ўсе, абавязкова пойдзем!

— Нас не пусцяць туды. Гэта дарослым калгаснікам,—чуецца скептычны голас дзяўчынкі.

— Пусцяць! — пратэстуе рабаваты хлапчук.—Мы таксама ведаем Чапаева. І будзем сядзець ціха.

Шумнай, узбуджанай грамадой вучні разносяць радасную навіну па хатах. Кожны з іх стараецца раней за ўсіх расказаць маці аб карціне, якая гаворыць як жывая, і ў якой будзе іграць сам Чапаеў.

⁂

Зімовы вечар надыходзіць адразу. Густы змрок хутка ўкрывае хаты. Запальваюцца агні. Але вёска не спіць. У праўленні калгаса сёння працуе гурток агратэхнікі. Старыя гаспадары, многа бачыўшыя на сваім вяку, прышлі сюды паслухаць агранома пра севазварот, пра апрацоўку зямлі, пра новыя дасягненні совецкай агратэхнікі. Тут і брыгадзіры і трапальшчыцы ільну, і агародніцы, і даяркі. Мужчыны і жанчыны. Кожны задае пытанне, якое яго цікавіць. У спрэчках прымаюць удзел амаль усе.

— Карысная гэта справа,— кажа старшыня.—Лепшая падрыхтоўка да вясны!

Школа ў гэты час таксама не пустуе. Тут, пад кіраўніцтвам настаўніцы, адбываюцца галосныя чыткі газет і журналаў і мастацкай літаратуры. Сёння асабліва цікава адбывалася чытка. У абсалютнай цішыні настаўніца чытала калгаснікам і калгасніцам урыўкі з «Паднятай цаліны» Шолахава.

У перапынкі паміж чытаннем, калгаснікі абменьваліся думкамі:

— Добрая кніжка — праўдзіва апісвае жыццё!

— І скажы ты,—меркавалі паміж сабой жанчыны,—які цвёрды чалавек гэты Давыдаў. Каб у нас быў такі — наш калгас-бы не распаўся ў 1931 годзе. Кулакі, яны хітра працуюць.

Культурная работа ў калгасе «Асоавіяхім» мае шырокі размах. Рознастайныя гурткі, школа для дарослых у зімовы час, наведванне кіно - перасовак, значна павялічваюць культурны ўзровень калгаснікаў.

Гэта прывяло да таго, што ў 1935 годзе калгаснікі вырашылі забраць царкву пад клуб і зрабіць яго сапраўды культурным ачагом вёскі.

— Але зараз ёсць дзе разгарнуцца,—кажа старшыня калгаса тав. **Бэмбенюк.**—Наш драматычны гурток на Кастрычніцкія святы здолеў не дрэнна паставіць п'есу «Чырвоныя сваты». Яшчэ і цяпер калгаснікі не забываюць сваіх «артыстак» **Шахловіч** Гэлю, **Бандарык** Клару, **Бакіноўскую** Машу. Здольныя дзяўчаты, трэба толькі падтрымаць іх!

Па дарозе мы заходзім ў нізенькую хату, над якой высока ўзнімаюцца шасты антэны.

— Гэта садоўнік наш, брыгадзір садова-агародняй брыгады,—расказвае старшыня аб **Мігуцкім** Захары.—30 гектараў засаджана саду, а ён ў нас арганізатар значыцца.

У двары Мігуцкага Захара невялічкі рассаднік. Маладыя дрэўкі густа ўзняліся ў гару, чакаючы сваёй высадкі. Тут і антонаўкі, і пепенкі, і розныя сарты груш. Клапатліва і з любоўю вырошчвае іх стары калгасны садоўнік.

У хаце мы засталі яго за чытаннем кніжкі па догляду за садам.

— Жыцця няма ад грызуноў, вось і чытаю,—вітаецца з намі стары. Відно было, што Захар цалкам захоплен сваёй справай.

Вечарамі ўся сям'я Мігуцкіх слухае радыё з Масквы. Па радыё яны праслухалі ўсю прамову **Сталіна** на нарадзе стаханаўцаў, па радыё слухаюць даклады і канцэрты. Культура моцна ўвайшла ў быт сям'і Мігуцкіх. І такіх сем'яў у калгасе зараз шмат. **Кацярына,** 55-гадовая жонка Захара, ударніца агародняй брыгады таксама не адстае ад свайго мужа. Кніжкі і газеты ў зімнія вечары—яе любімая справа.

— Старая я ўжо, — кажа яна,—але адарвацца ад маладога жыцця не магу. Такое жыццё раней магло толькі сніцца. Што было раней у нашай вёсцы? Цемра, гразь... Па нядзелях званіла царква, гарлапанілі ў карчме—вось і ўсё.

Зараз не пазнаць вёску Блонь. Змянілася жыццё яе, змяніліся людзі. Прагнасць да радаснага, культурнага жыцця—зараз характэрная рыса кожнай калгаснай сям'і, кожнага калгасніка.

— Жыць стала лепш, жыць стала весялей—дзякуем-жа за гэта таварышу **Сталіну**—кажуць калгаснікі калгаса «Асоавіяхім».

С. Дарожны.

Пухавіцкі раён.

Ўл. Кандраценя

ДНЯМІ АСЕННІМІ*)

Густая цемень асенняй начы недалужна плешча па маленькіх вакенцах канцовае хацінкі і шкло ваконнае ад тых капель дажджавых нагадвае тварык заплаканага дзіцяці. Спакваля паўзуць уніз восенскія слёзы — брудныя такія, няпрыветнасцюдзёныя. Скугатлівая ноч утаропіла зрэнкі чорных падслепаватых вачэй у асветленую смалякамі хацінку.

За сталом сядзяць на карачках малыя дзеці ў даўгіх—аж па самыя пяты — зрэбных кашулях, а насупроць іх, на ўслоне маці трымае на руках самага меншага.

Дзеці хапаюць з міскі гарачую бульбу і, апякаючыся, пхаюць яе ў рот. А вочкі — маленькія рухлявыя зайчаняткі — гарэць галодным агнём...

— Мамка... хлебца, каб крышку... крывіцца адно малое і пачынае хліпаць.

— Малацка хачу...—безнадзейна падае голас другое...

Жанчына перакідае ў руках неаблупленую яшчэ бульбіну, каб крыху астудзіць яе, і, стрымліваючы слёзы, суцяшае малых.

— Чаго вы, саколікі мае? Супакойцеся. Хай от кароўку купім... А сама-ж добра знае: доўга, хто ведае колькі трэба чакаць кароўкі тае...

— А нашу «Вішню» ваўкі з'елі?— з трывогай пытае старэйшы хлопчык Васілёк і дапытліва глядзіць на матулю.

— Не ваўкі, дзіцятка, а паны...

— Мама... а паны—ваўкі...

— Горшыя яшчэ... Яны і татку вашага без пары ў магілу загналі...

Васілёк трэ вочы кулачком. Гэта не слёзы ў яго, гэта там, на комінку, карчы мусіць ярчэй разгарэліся і бліскучае святло закапола неяк... Ці парушынка якая ўляцела... Але дзе бачылі, плакаць каб... Ад дробязі ўсякай... А татка... Добры ён быў такі... На рукі возьме, аж пад самую столь падкіне, рукой шурпатай пагладзіць па галоўцы...

— Раскажы пра татку...

— Пасля хіба...

— Не, ты цяпер, мамка... Ты забываеш, калі пасля...

Ды от перабіў якраз Іцка. Ускочыў узнерваваны і такі радасны. Усмешка іскрыцца на вуснах хлапцоўскіх. Добрая ўсмешка, светлая. Такое няма ў бацькі яго, у Абрама старога, сівым мохам паросшага, той сядзіць на табурэціку скураным ды пастуквае малатком: толькі раз махне і сядзіць у падэшве бярозавы тонкі цвічок. І падэшва прыліпае да скуратоў—канём не адарвеш. Скураты пусцяць, а цвікі каб—ніколі. Спецыяльнасць... Так казаў—Васілёк чуў, сам стараста, выхваляючыся некаму сваімі ботамі.

— Сілкуецеся?

— Ды от-жа... як табе сказаць... Хоць з большага перакусіць. Пазычыла пазаўчора ў Антося бульбы кошык. На адработак... То от і з'елі...

— У многіх так... Пухнуць людзі з голаду...

— Не кажы, ведаю... Хто яго ведае, як быць... Надалей як... Далёка-ж яшчэ лецейка тое. Зіма ўперадзе. Галодная, халодная. Аж думаць страшна...

Абмяняўшыся некалькімі скупымі словамі, Іцка сказаў шэптам Вольцы, каб «лайдакі» малыя не падслухалі часам:

— Сходку збіраем... у лазні. Прыходзь. З гораду адзін там... Ад партыі...

У скорасці пасля адыходу Іцкі, Волька ўсцягнула даўгі парыжэлы ад старасці халат і, асцярожна скрыпнуўшы дзвярыма сянец, неахвотна ступіла ў хлюпатлівую вераснёўскую ноч. Зверху сыпалася драбнюткая сцюдзёная імжака, запаўняючы пустэльную вуліцу вострым смуткам восені...

Дайшоўшы да куста калючага ядлоўца, жанчына на хвілінку спынілася, прыслухалася. Штосці нібы плюхнула... Там—ззаду... За чорнай плямай кустоў...

І ўжо мучыла, спакою не давала глухое падазрэнне:

— Мо' асаднік Бжэзоўскі. Мо' кулак Антось крадзецца па гарачых слядах.

... Цішыня... Толькі своволіць вецер-назола, у кустах забаўляецца нечага... Вольку працінаюць халодныя дрыжыкі. Яна апошні раз азіраецца на патухаючыя квадраты вакон і з клеістае дарогі накіроўваецца ў бок, да гарбатае бабулькі-лазьні.

Пераступіўшы нізкі трухлявы парог, жанчына акунаецца ў цёплую прытульнасць. Мяккую лагодную. І як добра тут, у будынку, калі за сцяною віхурыць сцюжа...

У густых воблаках сінявага самасейкавага дыму калышыцца ціхая гудлівая гутарка. Сяляне парассядаліся на круглых знарок паўцяганых бярвеннях. Разважаюць... Абмяркоўваюць. Спакойна, дзелавіта. Больш маўчаць. Зацягваюцца ёлкім гаркавым дымам.

— ... І якое толькі трасцы не выдумаюць на галаву нашу на мужыцкую...—абураўся кіраўнік падпольнай арганізацыі Мікалай Кузміч, нібы хочучы выкласці рабочаму, таварышу Івану Гарадоцкаму, усё набалеўшае, накіпеўшае на сэрцы.—Камасацыя, шарваркі, падаткі... А для каго яно ўсё...

— Усселі пан з кулаком і дыхнуць вольна не даюць...

— Ат... што казаць... Паперці-б гадаўё тое, каб і духу не засталося... Ад іх, паганых...

Узапёршыся на нізкую пячурку, у цёмным прадонні якой квола дыміўся чыйсці недакурак, Іван Гарадоцкі пачаў спешна кідаць словы ў раптоўна нахлынуўшую цішу.

Гаварыў... Проста. Зразумела. Шчыра. Хіба нельга пазнаць шчырых слоў.

Волька ўважліва слухала. У галаве гучна звінелі абрыўкі ягонай гаворкі:

— Надыйдзе час... выступаць... Сумесна... Пад кіраўніцтвам...

Гарадоцкі сеяў у сэрцы гэтай жанчыны плённыя зерні пазнання жыццёвае праўды, развейваючы цёмныя здані непаразуменняў, што ахутвалі яе свядомасць. Выныралі напаверх калісьці нясмела зароджаныя імкненні. Волька асэнсоўвала невядомы дагэтуль складаны механізм барацьбы класаў і ў яе ўяўленні велічна паўставала ясназорнае нешта... заклікаючае...

— Нельга сядзець склаўшы рукі... Сама сабою перамога не прыйдзе... Яе трэба здабываць нам самім... У змаганні... У агні... У крыві...

Унутры жанчыны нібы полымя шугала. Яе твар засціліўся гарачай маладою чырванню, а трапяткое сэрца ледзь грудзей не разносіла... Палаліла яе ўзнёслая радасць. І як скончыў Гарадоцкі, яна папрасіла слова. Неяк дзіўна і нязвыкла палыхалі іскрыстыя вочы чорным лякучым праменнем.

— Правільна сказаў таварыш... У нас забіраюць апошняе... Нас рабуюць сярод белага дня, а мы...

Ёй цяжка было гаварыць. Яна хвалявалася, бо першы раз выступала перад такою масаю, але ў яе было многа агню, запалу, шчырасці. І сілы. Новай... народжанай...

— У нашага брата хіба толькі прарвецца слова праклёну. Няма таго, каб разам от, гуртам... А трэба-ж гэтак.

Усім сходам вынеслі тады пастанову згрупаваць сялян ваколічных вёсак для масавай нядачы падаткаў. І ўсе пацяліся гэтым цвёрдым рашэннем.

Дамоў вярталася Волька з прыўзнятым настроем.

— Пакажам мы ім,—казаў Іцка, ідучы побач з Волькай,—абсякуцца іроды...

Апавяшчалі поўнач пеўні хрыплівымі гарластымі крыкамі ды глухім лапаценнем крыл.

З нябачнага неба цярусілася тая-ж асення імжака.

)Працяг у наступным нумары).

---

*) У апавяданні «Днямі асеннімі» аўтар апісвае жыццё і змаганне за сваё вызваленне сялян Заходняй Беларусі.

ІТАЛА-АБІСІНСКАЯ ВАЙНА

З другога верасня ва Усхоўняй Афрыцы адбываецца вайна. Ідучы па слядах японскага імперыялізма ў Кітаі, фашысцкая Італія пачала вайну супроць Абісініі без фармальнага абвяшчэння вайны. Мэта гэтага нападу—ператварэнне Абісініі ў Італьянскую калонію.

Парушэнне міра на абісінскім ўчастку адразу адчулася ва ўсіх канцах зямнога шара, паставіўшы пад пагрозу і без таго хрупкі будынак еўрапейскага міра.

Вайна ва Ўсходняй Афрыцы закранула інтарэсы амаль усяго капіталістычнага свету, выклікала новую ўспышку імперыялістычных супярэчнасцей, поўную непамерна страшнай перспектывай сусветнай бойні. Паход фашысцкай Італіі супроць Абісініі выклікаў рэзкае абвастрэнне супярэчнасцей, паміж Італіяй і Англіяй. Калі Англія выступіла так заўзята супроць нападу Італіі на Абісінію, то не таму, што яна заўсёды абараняе прыгнечаныя чароды. У час памятнага ўсім захопу Японіяй Манчжурыі любоў брытанскага імперыялізма да міра выказвалася больш стрымана.

І калі на гэты раз Англія праявіла такі неўласцівы ёй тэмперамент, то для гэтага ў яе дастаткова сур'ёзныя прычыны. Ператварэнне Абісініі ў італьянскую калонію аддало-б у рукі Італіі кантроль над важнейшымі для Брытанскай імперыі морскімі шляхамі—Суэцкім каналам і Чырвоным морам і з'явілася-б пагрозай англійскім валоданням у Паўднёва-Ўсходняй і Ўсходняй Афрыцы.

Побач з абвастрэннем англа-італьянскіх супярэчнасцей, Італа-Абісінская вайна выразна ўскрыла супярэчнасці паміж Францыяй і Англіяй. Францыя апынулася ў становішчы маятніка, які хістаецца паміж Італіяй і Англіяй. Францыя не хоча ісці на канфлікт з Італіяй. Італія патрэбна ёй у якасці заслоны супроць далучэння Аўстрыі да Германіі. З гэтай прычыны, на ласкавае запрашэнне Англіі выступіць сумесна супроць парушальніка міра ў Абісініі, Францыя адказала далікатным запытаннем:—ці гатова Англія ў сваю чаргу выступіць сумесна з Францыяй у тым выпадку, калі ў Еўропе створыцца такая-ж абстаноўка, якая зараз узнікла ў Абісініі?

Не жадаючы рызыкаваць сваімі адносінамі з Італіяй і зацікаўленая ў дружбе з Англіяй, каб трымаць у руках ваяўнічы германскі фашызм, Францыя ўзяла на сябе ролю пасрэдніка паміж Італіяй і Англіяй. Вядуцца перагаворы аб спыненні ваенных дзеянняў у Абісініі і задавальненні імперыялістычных інтарэсаў Італіі ў больш скромнай форме.

Германскі фашызм робіць выгляд, што яго Італа-Абісінская вайна цікавіць дужа мала і ён вытрымлівае „строгі нейтралітэт“. У сапраўднасці-ж фашысцкія рыбаловы старанна займаюцца лоўляй рыбы ў каламутнай вадзе і ўважліва сочаць за развіццём падзей. Спекулюючы на Італа-Абісінскай вайне, фашысцкія падпальшчыкі, з аднаго боку, імкнуцца даражэй прадаць свае паслугі Італіі, а з другога—і гэта галоўнае—убіць клін паміж Францыяй і Англіяй, заручыцца ангельскай дружбай у еўрапейскіх справах.

Характэрнай з'яўляецца пазіцыя Японіі. Японія рабавала Кітай і працягвае рабаваць яго па сёнешні дзень з няўтомнай энергіяй. Між тым большасць японскага друку выступае супроць Італіі, хаця Італія робіць у Абісініі тое-ж самае, што Японія ў Кітаі.

Гэта пазіцыя японскага імперыялізма будзе зразумелай, калі ўлічыць уласныя імперыялістычныя інтарэсы Японіі ў Абісініі. Японія імкнецца завалодаць абісінскім рынкам. Нават па зменшаных даных, японскія тавары складаюць $^{1}/_{4}$ усяго ўвозу Абісініі. Але, таксама як і Італія, Японія не столькі цікавіцца Абісініяй, колькі рынкам збыту, колькі як ключом да замка, павешанага Англіяй на важнейшых морскіх шляхах.

Працягваючы сваю захопніцкую палітыку ў Кітаі і падрыхтоўваючы ваенную авантуру супронь СССР, японскі імперыялізм зацікаўлен, каб Англія па вушы занялася еўрапейскімі справамі і не перашкаджала Японіі на Далёкім Усходзе.

Што тычыцца Злучаных Штагаў Амерыкі, якія не ўваходзяць у Лігу нацый, то яны забаранілі вываз зброі і ў Італію і ў Абісінію. Але ў той-жа час амерыканскія нафтавікі, напрыкад, не адмаўляюцца пагрэць рукі на Італа-Абісінскай вайне, Яны не збіраюцца спыніць продаж нафты Італіі.

Своеасаблівы міжнародны пераплёт, звязаны галоўным чынам з тым, што Італія балюча наступіла на мазоль такой дзяржаве, як Англія, а таксама націск шырокіх народных мас усяго свету прымусілі Лігу нацый заняць у гэтым канфлікце другую пазіцыю, чым у час захопу Японіяй Манчжурыі.

Упершыню ў гісторыі Лігі нацый слабой краіне, якая падверглася нападу вялікай дзяржавы, была зроблена пэўная падтрымка. Ліга нацый абвясціла Італію парушальнікам міра і пастанавіла прымяніць да яе санкцыі (пакаральныя меры). Аднак, санкцыі прымяняюцца да Італіі ў надзвычай мяккай эканамічнай форме. Ліга нацый рэкамендавала дзяржавам, якія ўваходзяць у яе, не забяспечваць Італію зброяй, сыравінай і крэдытамі.

Палітычна залежныя ад Італіі краіны—Аўстрыя Венгрыя і Албанія—адмовіліся ад прымянення санкцый. Швейцарыя заняла дужа дваякую пазіцыю з перавагай у бок сабатажу санкцый. Германскі фашызм, набіваючы сабе цану, з самага пачатку заявіў, што, не звязаны з рашэннямі Лігі нацый, ён наогул можа вывозіць праз Аўстрыю і Швейцарыю ў Італію ўсё, што яму заўгодна.

Пазіцыя, занятая СССР у сувязі з Італа-Абісінскай вайной, з новай сілай падкрэсліла жалезную цвёрдасць і паслядоўнасць Совецкага Саюза ў барацьбе за мір і незалежнасць прыгнечаных народаў. „Прадстаўленая мною дзяржава,—заявіў у Жэневе тав. Літвінаў,—не мае ніякіх спрэчак з Італіяй, не праяўляе ніякай варожасці да яе і не мае ніякіх уласных інтарэсаў у даным канфлікце. Італія з'яўляецца адным з лепшых пакупцоў і пастаўшчыкоў Совецкага Саюзу. Мая дзяржава мае з ёю актыўны гандлёвы баланс. Значыцца выкананне санкцый, апроч ушчэрбу нашым дружнім адносінам з Італіяй, цягне з сабой для СССР значныя страты. Калі мы згаджаемся несці гэтыя страты, дык толькі ў сілу прынятых на сябе абавязацельстваў, у сілу міжнароднай салідарнасці ў інтэрэсах міра і незалежнасці ўсіх народаў“.

Цана асобнага нумара 20 кап.

Менавіта за гэтым, варожы да якога-б там н" было знешня-палітычнага камбінатарства, Совецкі Саюз у асобе сваіх прадстаўнікоў выступіў за поўнае прымяненне санкцый. „Калі Ліга нацый,— падкрэсліў таварыш Літвінаў,—хоча быць апорай міру, дык такой апорай могуць быць не добраахвотныя даванні, гэта значыць санкцыі ў парадку добраахвотнасці, а толькі ўсеагульныя абавязацельствы. Там, дзе няма ўніверсальнасці абавязацельстваў, там няма і Лігі нацый для той ролі, на якую яна пратэндуе". Совецкая дэлегацыя ў Жэневе ўзняла пытанне аб абмежаванні крэдытаў краінам, якія адмовіліся прымаць удзел у санкцыях (Аўстрыя, Венгрыя, Албанія). Менавіта совецкай дэлегацыі належала ініцыятыва пастаноўкі пытання аб звароце да Злучаных Штатаў з прапановай забараніць увоз у Італію некаторых другіх прадметаў звыш пералічаных ў спісе амерыканскага прэзідэнта Рузвельта.

Што тычыцца самаго ходу вайны, дык яна, наўпрэк разлікам італьянскага фашызма, не з'явілася для Італіі трыумфальнай ваеннай прагулкай. Італія стыкнулася не толькі з надзвычайнымі прыроднымі цяжкасцямі, але і з ўпартым супраціўленнем абісінцаў. Калі „першыя перамогі" італьянскай зброі даліся лёгка, таму, што абісінцы ажыццяўлялі тактыку адступлення ў глыб краіны, дык зараз, з далейшым прасоўваннем тэатру ваенных дзеянняў, італьянцы будуць натыкацца на ўсё большыя цяжкасці. Не гледзячы на незвычайна раздзьмуты ў Італіі шавіністычны чад, настрой насельніцтва дужа далёкі ад энтузіязма. Гэта аднадушна сцвярджаюць карэспандэнты замежных газет.

Нярэдка бываюць бунты і адмовы салдат ісці на фронт. У Абісініі-ж напад Італіі выклікаў усеагульны нацыянальны ўздым і гатоўнасць насельніцтва абараняць да апошняй кроплі крыві кожную пядзь абісінскай зямлі.

За абісінскім народам стаяць працоўныя ўсяго земнага шара, усе прыхільнікі міру. У Англіі, Францыі, Швейцарыі, Швецыі, Нарвегіі, Паўднёвай Афрыцы і ў Амерыцы адбыліся шматтысячныя дэманстрацыі пратэсту супроць нападу Італіі на Абісінію. Комуністычны Інтэрнацыянал заклікаў працоўных усяго свету выступіць адзіным фронтам супроць вайны і фашызма. Між тым лідэры II-га Інтэрнацыянала адхілілі прапанову Комінтэрна аб сумесным выступленні супроць вайны. Перад фактам вайны ў Абісініі, якая пагражае перарасці ў сусветную бойню, пяць партый II-га Інтэрнацыянала ў Англіі, Галандыі, Швецыі, Даніі і Чэхаславакіі ўзялі на сябе сумную мужнасць зрыву пролетарскага адзінага фронта супроць вайны.

Аднак, не гледзячы на сабатаж правадыроў II Інтэрнацыянала, антываенны рух расце ва ўсім свеце. Інтэрнацыянал маракоў заклікае да байкота італьянскіх перавозак. У Александрыі (Егіпет), Капштадце і Дзюрбане (Паўднёвая Афрыка), Марсэле (Францыя), у Галандыі, Антверпене (Бельгія), Кардыфе (Англія), Гетэборге, Лулеа, Нарвіку (Нарвегія) і другіх партах рабочыя адмаўляюцца грузіць італьянскія судны. У самой Італіі таксама дае сябе адчуваць антываенны рух сярод маракоў і партовых рабочых.

Не гледзячы на тэрор, жабрацтва і абяцанае павышэнне зарплаты, 1.210 партовых рабочых Генуі адмовіліся выехаць ва Усходнюю Афрыку. Параход „Лігурыя" вышаў з парта са спазненнем на 48 гадзін, таму што палова каманды пакінула судно. Такі-ж малюнак меў месца на параходзе „Атланта" ў Спецыі.

З канца ў канец земнага шара перакатваецца бура гневу супроць фашысцкіх падпальшчыкаў вайны.

Віллі Прайс.

БССР Дзяржаўная бібліятэка імені Леніна

АДКРЫТА ПАДПІСКА на 1936 год
на двухтыднёвы журнал ЦК КП(б)Б
„Работніца і калгасніца Беларусі"
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
на 1 мес.—40 кап.
на 3 мес.—1 р. 20 кап.
на 6 мес.—2 р. 40 кап.
на год—4 р. 80 кап.
ПАСПЯШАЙЦЕСЯ ПАДПІСАЦЦА.
Падпіска прымаецца ва ўсіх паштовых аддзяленнях БССР і лістаносца

Выданне ЦК КП(б)Б
РЭДКАЛЕГІЯ
Адрас рэдакцыі: Менск, Дом друку, 3-ці паверх, пакой 60. Тэл. 24-118
Друкарня імя Сталіна
Заказ № 1167
Тыраж 12.545.
Уп. Галоўлітбела № Ш—3201
Здана ў набор 2/I—36 г.
Падпісана да друку 10-I—36 г.
У нумары $2^1/_2$ арк. 120.140 друк. знакаў.